

Met audio
en video Tipcodes

Tipboek Elektrische gitaar en basgitaar

De complete gids

- *'t Is heel simpel: ik had gewild dat dit boek er al geweest was toen ik m'n eerste gitaar kreeg.*

Jan Akkerman

- *Een hele berg informatie, waar je anders pas na jaren achter komt. Nuttig, helder en voor iedereen te begrijpen.*

George Kooymans

- *Met dit lekker leesbare boek haal je een stuk meer uit je instrument.*

Wim Dijkgraaf

THE **TIPBOOK**
COMPANY

**The Best Guide
to Your Instrument!**

**Met akkoord-
diagrammen**

Hugo Pinksterboer

Tipboek Elektrische gitaar en basgitaar

De complete gids

THE **TIPBOOK**
COMPANY

The Best Guide to Your Instrument!

©1997, 2002, 2006, 2008, 2015 The Tipbook Company bv

Vijfde, herziene druk

ISBN 978-90-8767-011-5

Alle rechten voorbehouden.

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of op enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Tipboek® is wettig gedeponereerd door The Tipbook Company bv.

NUR: 667

Auteur: Hugo Pinksterboer

Verantwoordelijk uitgever: Robert Koumans

Illustraties en vormgeving: Gijs Bierenbroodspot

Fotografie omslag: René Vervloet

Eindredactie: René de Graaff

iets gemist?

Zijn er nog dingen die je in dit boek miste, of kan er hier en daar nog iets verbeterd worden, laat het ons dan weten op info@tipbook.com.

Op de hoogte blijven?

Wil je op de hoogte blijven van nieuwe titels, apps en andere publicaties van de Tipbook Company, schrijf je dan op www.tipbook.com in voor de Tipboek Nieuwsbrief, of volg ons op Facebook.

Bedankt!

Voor hun tijd, informatie, tips, suggesties en commentaren bedanken we de volgende muzikanten, leraren, technici en andere (bas)gitaarexperts:

John van der Veer, Will Vermeer, Elliot Freedman, Henny van Ochten (Texas & Tweed, Oost-Souburg), Stephen White (Guitar Tech, USA), Anderson Page (Modulus Guitars, USA), Wouter Zimmerman (Electric Sound, Almere), Steven Faber en Co Koenen (*Gitarist*), Nicky Moeken (*GitaarPlus*), Kaj Ringenier (The American Guitarstore, Enschede), Ron Knotter, Mark Zandveld, Gerard Braun, Wim Dijkgraaf, Willy Heijnen (†1999), Jos Kamphuis, Heino Hoekema, Frans van Ingen, Jean Zijta, Edwin Dijkman en Sander Ruijg (Muziekhandel Dijkman, Amsterdam), Bart en Barry Witte (Dirk Witte, Amsterdam), Harm van der Geest, Chris Teerlink en Martin van de Lucht (Luthiers Gitaren, Den Bosch), Anno Galema, Ulbo de Sitter, Harold Koenders, Ton Keverkamp (Hoshino), Keith Brawley, Ron Knotter, Harry de Jonge en medewerkers (Sacksioni Gitaren, Amsterdam), René van Loon (Vox Humana, Vlaardingen), Ido Hurkmans (gitaarnet.nl), Nils Krook (Nils Guitars, Amsterdam), Nikola Adamovic (bas-/gitaarbouwer, Haarlem), Jan Verweij (Amplifying Acoustics, Zaandam), Jean Zijta en Lex Horst.

Een speciaal woord van dank voor gitarist en gitaardocent Gerard Braun, die de akkoordentabellen in dit boek samenstelde.

In 't kort

Ben je van plan om een elektrische gitaar of een bas te kopen? Of wil je meer weten over het instrument waar je al op speelt? Dan vind je hier alle antwoorden. In veertien overzichtelijk hoofdstukken komt alles aan bod. De belangrijkste onderdelen van het instrument, leren spelen, body's en bruggen, koppen en kale snaren, slagplaten en stemmechanieken, stemmen en onderhoud, de geschiedenis, de productie en de familie van het instrument, en nog veel meer.

Met al die kennis in huis wordt het een heel stuk makkelijker om een nieuwe gitaar of een bas te gaan kopen, of om te kiezen welke snaren je wilt gaan gebruiken, bijvoorbeeld. Heb je al een (bas)-gitaar, dan lees je in dit boek hoe je daar alles uit haalt wat erin zit. En omdat alle vaktermen – ook de Engelse! – glashelder uitgelegd worden, zijn andere boeken, websites en tijdschriften over je favoriete instrument makkelijker te lezen.

De eerste vier

Als je net begonnen bent of nog niet zo lang speelt, neem dan beslist ook de eerste vier hoofdstukken door. Je leest er hoe de belangrijkste onderdelen van je instrument heten, waarom (bas)-gitaarlessen handig zijn, en je krijgt algemene kooptips over prijzen, winkels en nieuw of tweedehands kopen

De diepte in

Speel je al langer, dan kun je met hoofdstuk 5 beginnen. Daar lees

je alles wat je moet weten om een gitaar of bas goed te kunnen beoordelen, en om tests van deze instrumenten goed te kunnen lezen. Hoofdstuk 6 biedt vergelijkbare informatie over snaren, en in hoofdstuk 8 komen koffers, plectrums en andere accessoires aan bod.

Stemmen en onderhoud

Verder is er ruim aandacht voor het schoonhouden en verwisselen van je snaren (hoofdstuk 7), het stemmen (ook voor gevorderde spelers!) en het onderhoud van je instrument, inclusief bekende en minder bekende intonatie tips.

Achtergrondinformatie

De laatste vier hoofdstukken bieden korte achtergrondinformatie over de geschiedenis, de familie, de productie en de bekendste fabrikanten van bassen en gitaren.

En meer

Elke Tipboek heeft een uitgebreide woordenlijst met een korte uitleg van de belangrijkste vaktermen. Met de index is alles makkelijk terug te vinden. Wie meer wil weten, vindt achterin ook nog informatie over tijdschriften, boeken en websites voor gitaristen en bassisten.

Akkoorddiagrammen

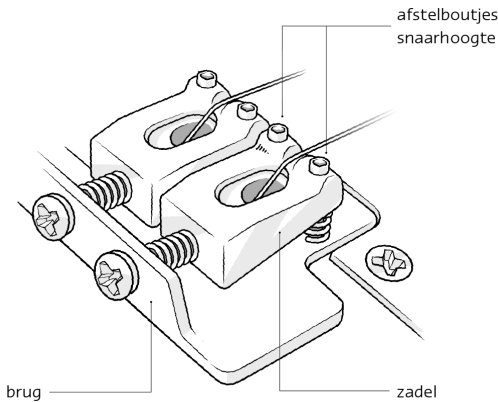
Als extraatje biedt dit boek je een complete serie akkoorddiagrammen, inclusief powerchords, schuif- en barré-akkoorden, en een paar akkoordenschema's zodat je meteen ook muzikaal aan de slag kunt. Veel plezier ermee!

– **Hugo Pinksterboer**

Inhoud

- 1 Hoofdstuk 1. Gitaristen, bassisten?**
Als gitarist of bassist kun je in talloze bands en groepen aan de slag. Van rock tot jazz, van volksmuziek tot metal, van country tot funk.
- 5 Hoofdstuk 2. In vogelvlucht**
De belangrijkste onderdelen van een (bas)gitaar.
- 23 Hoofdstuk 3. Leren spelen**
Een hoofdstuk over leren spelen met en zonder lessen, en over noten lezen en oefenen.
- 35 Hoofdstuk 4. (Bas)gitaar kopen?**
Waarom de ene zoveel duurder is dan de andere, nieuw of tweedehands kopen en andere kooptips vooraf.
- 41 Hoofdstuk 5. Een goed instrument**
Testtips en koopadviezen voor nieuwe en gebruikte instrumenten, inclusief speel- en luistertips.
-
- 97 Hoofdstuk 6. Goede snaren**
Een hoofdstuk over de verschillende materialen, windingen en diktes.

- 107   *Hoofdstuk 7. Snaren poetsen en wisselen***
 Hoe je snaren zo lang mogelijk zo goed mogelijk blijven klinken, en hoe je nieuwe snaren monteert.
- 119   *Hoofdstuk 8. Accessoires***
 Alles over snoeren, hoezen en koffers, plectrums en gitaarbanden.
- 129   *Hoofdstuk 9. Stemmen***
 Kooptips voor stemapparaten, stemmen met en zonder stemapparaat, en open stemmingen.
- 147   *Hoofdstuk 10. Onderhoud***
 Hoe je je instrument het makkelijkst schoonhoudt en wat je moet weten over het (laten) afstellen van je bas of gitaar.

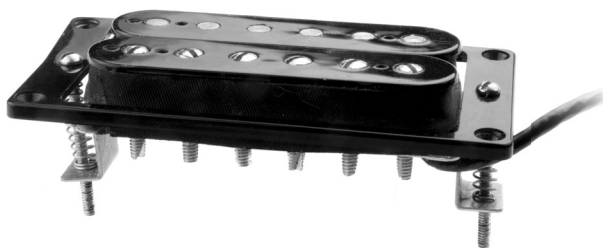
- 159   *Hoofdstuk 11. Terug in de tijd***
 De geschiedenis in een notendop.
- 163   *Hoofdstuk 12. De familie***
 De belangrijkste familieleden op een rij.
- 173   *Hoofdstuk 13. De fabriek in***
 Hoe bassen en gitaren gebouwd worden.

177 Hoofdstuk 14. De merken

Een overzicht van de talloze (bas)gitaarmerken.

183 Woordenlijst

Wat is een potmeter, wat doet een humbucker en wat is string pull? Een woordenlijst voor gitaristen en bassisten.

189 Meer weten?

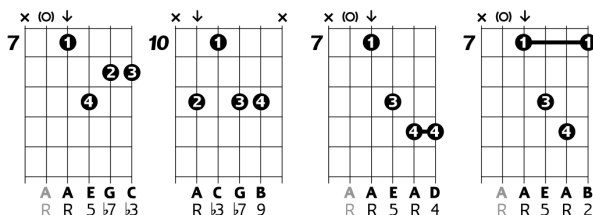
Tijdschriften, boeken, websites en nuttige adressen voor (bas)gitaristen.

194 Tipcode-lijst

Alle (bas)gitaar-Tipcodes op een rij.

195 Akkoorddiagrammen

Een korte inleiding over de opbouw van akkoorden, en talloze akkoorddiagrammen, speciale akkoorden en voorbeelden van akkoordschema's.

240 Bij de hand

Ruimte om alle gegevens van je spullen te noteren.

242   ***Index***

Een complete index van de gitaartermen uit dit boek.

245   ***De Tipboek-serie***

Korte omschrijvingen van de andere delen uit de Tipboek-serie.

Hoor wat je leest: Tipcode

Naast de talrijke illustraties en foto's op de volgende pagina's biedt dit boek je nóg een manier om te zien en zelfs te horen waarover je leest: de Tipcodes die je in dit boek regelmatig tegenkomt, verwijzen naar korte filmpjes en klankfragmenten op tipbook.com.

Op bladzijde 111 van dit boek lees je hoe je nieuwe snaren aan de stemmassen van de mechanieken vastmaakt. Daarbij staat een kader met **Tipcode EGTR-009**. Wil je zo'n filmpje of klankfragment afspelen? Ga naar de Tipcode-pagina op www.tipbook.com, kies voor *Tipboek Elektrische Gitaar*, scroll naar de gewenste Tipcode en druk op de play-knop. Een lijst met alle Tipcodes uit dit boek vind je op bladzijde 194.

TIPCODE

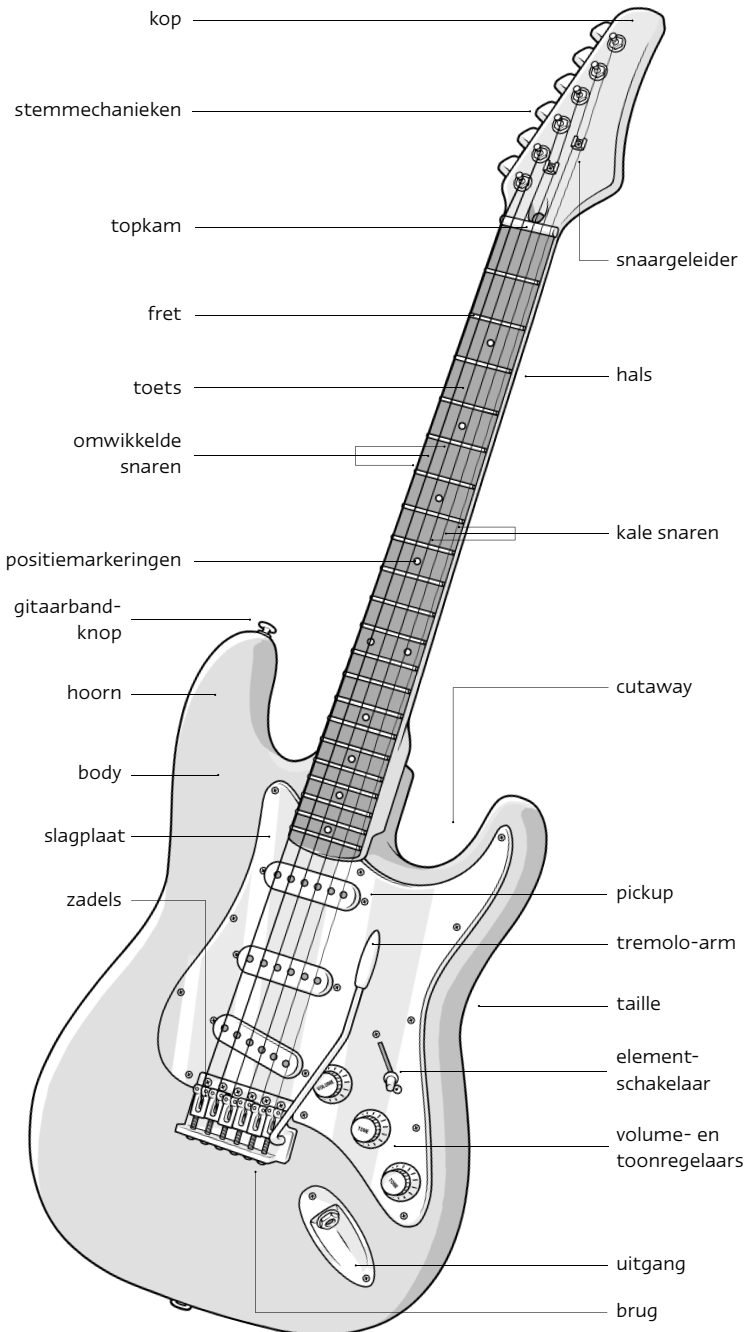
Tipcode EGTR-009

In deze Tipcode zie je hoe je een snaar aan de stemmassen van de mechaniek vastmaakt.

eTipboeken

In de eTipboeken, als app te koop voor iOS en Android, vind je dezelfde inhoud als in de papieren Tipboeken. Groot verschil is dat de Tipcodes van een eTipboek direct vanuit de app af te spelen zijn. Kennismaken? Ga naar je app store, zoek 'Tipboek', kies je favoriete titels en download de gratis apps, elk met een ruim vijftig pagina's tellende preview van het gekozen boek.

Binding

Sommige gitaren hebben een smalle, ingelegde rand rondom de body lopen. Deze *binding* loopt vaak ook rond de hals en de kop.

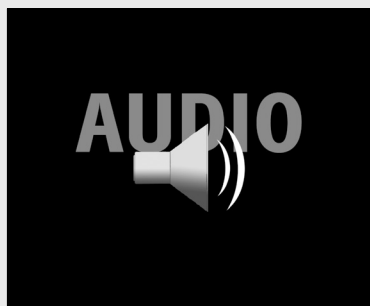
SNAREN

Gitaren hebben meestal zes snaren, bassen meestal vier.

E, A, D, G, B, E

Als je begint bij de dikste, laagst klinkende snaar, zijn de zes snaren van een gitaar gestemd op de noten E, A, D, G, B en E.

TIPCODE

Tipcode EGTR-001

Hier hoor je de zes snaren van een elektrische gitaar, van de lage E naar de hoge.

Een Aap

Die volgorde is het makkelijkst te onthouden met een ezelsbruggetje als Een Aap Die Geen Bananen Eet.

TIP

Octaaf

Een octaaf is de afstand van acht witte toetsen op een piano. Op de bladzijde hiernaast zie je een pianoklavier. Op een gitaar of een bas laat je een snaar een octaaf hoger klinken door hem in het twaalfde vakje in te drukken. Die twaalfde positie wordt vaak met een extra grote of een dubbele positiemarkering aangegeven.

Brug en zadels

Aan het andere uiteinde van de snaren zit de *brug*. Bij de meeste gitaren en bassen loopt elke snaar daar over zijn eigen *brugzadel*. Ook in die brug of de brugzadels zitten groeven voor de snaren.

Tremolo

Veel elektrische gitaren hebben een soort pookje op de body. Met deze *tremolo-arm* kun je alle snaren tegelijk een stuk lager laten klinken. Daarmee zijn allerlei effecten mogelijk. Er zijn ook tremolo's waarmee je de stemming omlaag én omhoog kunt 'buigen'.

Tipcode EGTR-003

Een tremolo is te gebruiken om de stemming van alle snaren te verlagen of ook wel te verhogen. Hier hoor je hoe dat kan klinken.

TIPCODE

ELEMENTEN EN REGELAARS

De meeste gitaren hebben twee of drie elementen. De meeste bassen hebben er één of twee.

Brug- en halselementen

Het *brugement* of het achterste element (vlak bij de brug) klinkt altijd anders dan het element bij de hals, zelfs als het precies hetzelfde element is. Hoe komt dat? Als je een gitaarsnaar eerst vlak bij de hals speelt, en dan vlak bij de brug, hoor je hetzelfde verschil. Bij de brug klinkt het wat scherper; bij de hals juist wat ronder. Elementen pikken die verschillen ook op.

Elementschakelaar

Met de elementschakelaar kies je welk element je wilt gebrui-

... jazz...
(Eastman)

op z'n plaats gehouden. Een *floating bridge* heet dat dan, ofwel een zwevende brug. Ook de slagplaat is vaak zwevend, net als het *staartstuk* of de *snaarhouder*, waar de snaren aan vastzitten.

Dikker en dunner

Hollowbody's zijn er in verschillende diktes. Jazzgitaristen spelen vaak op een heel dikke *jazz box*; fusion-, blues- en countrygitaristen gebruiken meestal minder diepe instrumenten: *thinlines* of *slimlines*.

LINKSHANDIG

Voor linkshandige (bas)gitaristen zijn er instrumenten waarbij alles andersom zit: de snaren, de kop, de elementen, de knoppen... Jammer genoeg is de keus minder groot, en bij sommige merken betaal je voor een 'linkshandig instrument' iets meer.

Een links-
handige
solidbody
(Fender
Stratocaster)

Ook wel rechts

Niet alle linkshandige muzikanten spelen op zo'n linkshandig model. Er zijn er bijvoorbeeld die nooit wisten dat er linkshandige instrumenten bestonden, en dus gewoon 'rechts' leerden spelen. Ook zijn er gitaristen en bassisten die linksom op een rechtshandig instrument spelen. Dan zit de dunste snaar dus bij je duim, en de dikste snaar is de onderste snaar geworden. Bassist Jimmy Haslip

Andere effecten

Een paar andere populaire effecten zijn bijvoorbeeld:

- **chorus:** maakt je geluid wat breder en laat het een beetje zweven.
- **flanger:** lijkt op een chorus en geeft een metalig randje aan je geluid.
- **delay:** herhaalt wat je speelt, heel snel of langzamer, als een soort echo.
- **wah-wah:** klinkt precies zoals het heet.

Choruspedaal
(Boss)

Tipcode EGTR-005

Deze Tipcode laat een aantal populaire gitaareffecten horen, zoals een wah-wah, een chorus en een delay met verschillende instellingen.

Effectpedalen

Losse effectpedaaltjes hebben meestal een voetschakelaar om het effect aan of uit te zetten, en drie of meer draaiknoppen. Op een choruspedaal, bijvoorbeeld, kun je met die knoppen het volume van het effect regelen (*level*), de snelheid van de zwevingen (*rate*), de diepte van de zwevingen (*depth*). Daarnaast kan er bijvoorbeeld nog een toonregelaar (EQ) aan boord zijn.

Multi-effecten

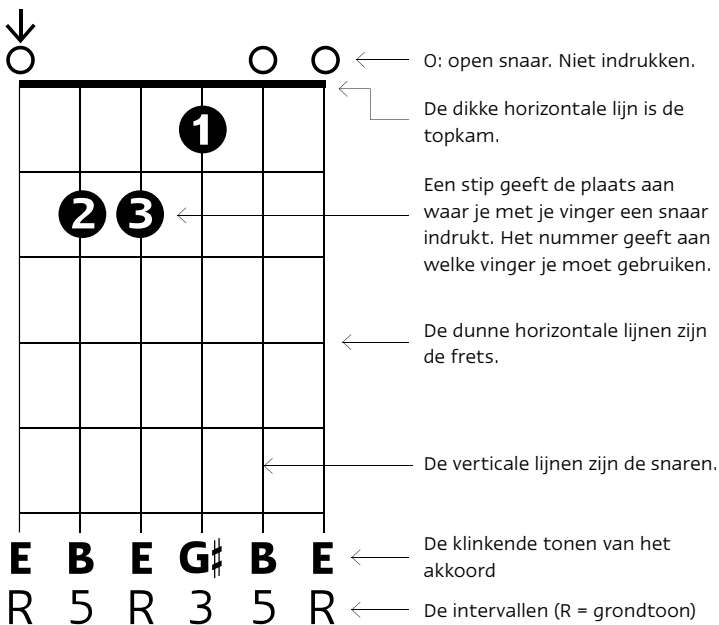
Een *multi-effect* of multi-effectprocessor is een kastje met een hele rij effecten waarvan je er steeds een of meer kunt gebruiken. Met een programmeerfunctie kun je thuis allerlei verschillende

Veel beroemde nummers, van de blues en de Beatles tot Metallica en Madonna, bestaan uit maar drie of vier verschillende akkoorden. Als je die akkoorden uit je hoofd leert en een paar weken oefent, kun je zo'n nummer al spelen.

Diagrammen

Wil je akkoorden leren spelen, dan kom je al een heel eind met een serie *akkoorddiagrammen*. Zoals je hieronder kunt zien, geeft een akkoorddiagram aan welke snaren je in welke vakjes moet zetten om een bepaald akkoord te spelen. Zet je vingers waar ze horen,

Zet je wijsvinger (1) op snaar 3 in het eerste vakje, je middelvinger (2) op snaar 5 in het tweede vakje en je ringvinger (3) op snaar 4 in het tweede vakje. Dan heb je een E-majeur-akkoord.

TIP

Makkelijk?

Sommige akkoorden zijn heel makkelijk te spelen: je zet je vingers heel eenvoudig in de juiste vakjes op de toets. Andere akkoorden kosten duidelijk meer moeite. Je hoort dan niet alle snaren klinken, of sommige snaren ratelen een beetje – maar dat is een kwestie van blijven oefenen.

Welke?

Tussen die twee heel goedkope en dure uitersten zijn er nog allerlei andere gehoorbeschermers. Er een stel uitproberen werkt vaak het best. Dat kost wel wat, maar een gehoorapparaat is duurder. Vraag ook andere muzikanten naar hun ervaringen met bepaalde gehoorbeschermers.

Verschillende
gehoor-
beschermers

In-ear monitors

Ook op het podium zie je steeds vaker muzikanten met oordopjes. Dat zijn dan meestal *in-ear monitors*, ofwel oordopjes met ingebouwde luidsprekers. Zo kun je zelf bepalen hoe hard je de rest van de band en je eigen spel in je oren krijgt– en als het goed is, is dat veel minder hard dan het volume dat je normaal op het podium hoort.

Boeken, dvd's, cd's, internet

Uitgeoefend, geen ideeën meer, op zoek naar inspiratie? In elke muziekwinkel vind je rijen boeken met oefeningen, solo's en ander materiaal om mee aan de slag te gaan – op elk niveau. En dat is niet alles.

- Bij sommige boeken zit een **cd of dvd** waarop alle oefeningen voorgespeeld zijn, of met opnames van de hele band minus de gitarist of de bassist, zodat je kunt meespelen.
- Les-dvd's worden meestal gemaakt door **bekende muzikanten**, die je stap voor stap laten zien hoe ze het doen. Die videolessen duren meestal tussen de dertig en negentig minuten. Vaak zit er een boekje met oefeningen bij.

Cubase of Logic. Heb je een laptop, dan kun je die met een externe geluidskaart natuurlijk ook buiten de deur gebruiken.

Spelen

En tot slot: bezoek festivals, concerten en sessies. Ga kijken en luisteren naar bandjes en solisten, online maar zeker ook live. Een van de beste manieren om te leren spelen is door andere muzikanten aan het werk te zien. Toppers of amateurs: van iedereen steek je wat op. En de allerbeste manier om te leren spelen? Veel spelen!

Oefenen, oefenen

Als je graag veel oefent, heb je waarschijnlijk liefst overal je gitaar bij de hand. Dat is niet altijd even makkelijk, wisten de makers van de Shredneck – en daarom bouwden ze dit superkleine, vrijwel geluidloze minigitaartje, dat aanvoelt en speelt als een volwassen instrument.

iPad-gitaar

Als alternatief is er bijvoorbeeld de Jamstik, een minigitaar die je direct op je smartphone of tablet aansluit. Met de Jamstik kun je de gitaren in GarageBand en allerlei andere apps bespelen. Dat gaat toch fijner dan je snaren bedienen door over je scherm te swipen. De Jamstik is een prima gitaar om mee te oefenen, maar er kan natuurlijk nog veel meer mee.

Shredneck

Jamstik

Vintage

Veel (bas)gitaristen spelen graag op oude, klassieke (vintage) instrumenten, liefst uit de jaren zestig of daarvoor. Omdat ze beter zouden klinken of beter gemaakt zouden zijn, om hun geschiedenis, of omdat ze zo zeldzaam zijn. Zulke instrumenten kosten vaak meer dan nieuwe van dezelfde kwaliteit. Tip: vintage instrumenten zijn zo populair dat verschillende fabrikanten ze nabouwen, compleet met krassen en roest (zie bladzijde 43-44)!

DE WINKEL

Een gitaar of een bas kiezen is vooral een kwestie van vergelijken, zeker als je je eerste instrument voorbij bent en iets beters zoekt. Dat betekent dat een winkel voldoende instrumenten in jouw prijsklasse in huis moet hebben. Of je liever naar een grote of juist naar een kleine winkel gaat, is vooral een kwestie van persoonlijke voorkeur. Zo kun je ook naar een algemene muzikwinkel met een goede gitaarafdeling stappen, of naar een gespecialiseerde zaak waar ze alleen gitaren of alleen bassen verkopen.

Voldoende instrumenten...

Tijd en service

Wat vooral belangrijk is, is dat je de tijd krijgt om instrumenten uit te proberen, en dat je te maken hebt met verkopers die lol in hun werk hebben, kunnen spelen en ook nog de nodige vakkennis hebben. Kijk ook altijd even hoe het met de service van de zaak zit. Kun je terugkomen als je vragen hebt? Helpen ze je met het opzetten van je snaren, als het de eerste paar keer niet lukt?

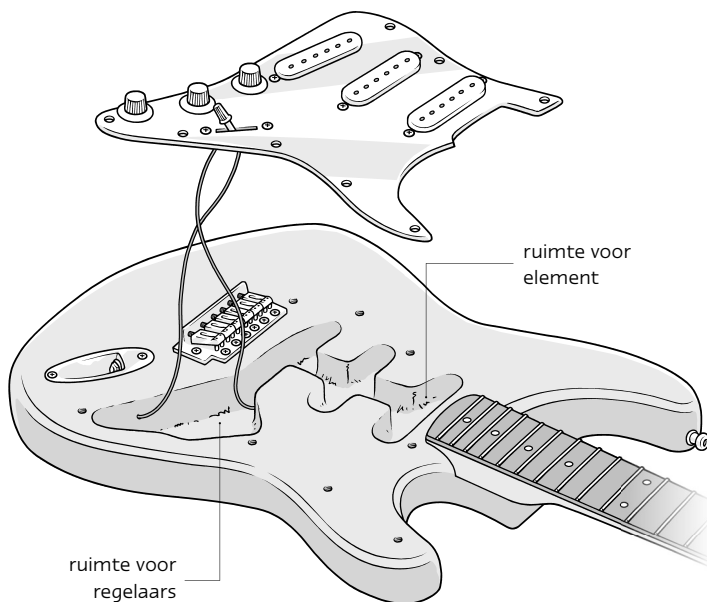

en verroeste hardware, voor veel geld. Ook zijn er nieuwe instrumenten die eruitzien alsof ze jaren op zolder gelegen hebben, met kleine haarscheurtjes in de lak en een vergeelde slagplaat.

HOUT

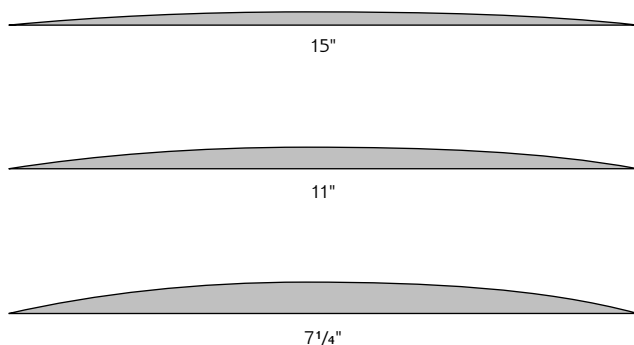
De goedkoopste gitaren hebben vaak een body van spaanplaat of hout dat uit dunne laagjes is opgebouwd (gelamineerd). Een body van een of meer stukken massief hout geeft een rijkere klank en meer *sustain*: tonen houden langer aan. Zulke body's hebben meestal een aparte, dunne houten bovenlaag, de *top*.

Massieve body
met ruimtes
voor elementen
en regelaars

Ander hout, andere klank

De gebruikte houtsoort heeft invloed op de klank van je instrument. Zo geeft zwaarder en 'dichter' hout vaak een helderder toon en meer *sustain*. Belangrijk om te weten is dat er binnen één houtsoort en zelfs binnen het hout van één boom allerlei variaties mo-

De radius vertelt hoe bol of vlak de toets is (werkelijke afmetingen).

Compound radius

Een toets met een *compound radius* heeft een verlopende radius. Die begint bijvoorbeeld met een bolle 10" bij de topkam (voor comfortabel akkoordenwerk). Richting de body verloopt de radius naar een veel vlakkere 14" of 16", zodat je snaren niet aanlopen als je ze in die hoge posities opdrukt.

Hout

Halzen worden meestal van maple of mahonie gemaakt. Maple zou dan voor een helderder, transparanter geluid zorgen, en mahonie voor meer warmte en meer 'mid'. Als leek is de kwaliteit van een hals niet echt goed te beoordelen. Kijk wel of de houtnerf gelijkmatig en recht is. Halzen kunnen gemaakt worden van een enkel stuk hout, of opgebouwd zijn uit losse stukken, soms zelfs van meerdere houtsoorten.

Toets

Toetsen zijn meestal van palissander (*rosewood*) of maple. Het donkerbruine palissander, de keuze van veel rockgitaristen, geeft een warme klank met nadruk op het middengebied. Maple zou juist voor een puntiger, helderder of feller geluid zorgen. Ebben is een bijna zwarte, harde houtsoort die je vooral op dure bassen wel tegenkomt. Datzelfde hout wordt gebruikt voor de toetsen van violen, cello's en contrabassen.

Kunststof

Sommige merken gebruiken kunststof toetsen, die er heel glad

TIP**Twee experts...**

Natuurlijk is het hout van de toets maar een klein onderdeel van het hele instrument, en de klank wordt door het hele instrument gemaakt. Daarom lees je soms ook dat de ene expert zegt dat een houtsoort een heldere klank geeft, terwijl de ander diezelfde houtsoort kiest voor wat extra warmte in z'n geluid.

uitzien en net zo glad aanvoelen. Het harde materiaal (fenol of ebonol, bijvoorbeeld) draagt bij aan een harde, strakke toon. Ook zijn er houten toetsen die met een kunststof behandeld zijn. Dat maakt ze harder en duurzamer dan puur hout, en ze voelen en klinken natuurlijker en warmer dan pure kunststof.

Sterren en strikken

De positiemarkeringen op de toets kunnen simpele ronde stippen zijn, maar je komt ook sterren, strikjes, doodshoofden, dobbelstenen, vlinders en bliksemschichten tegen. Waar ze van gemaakt zijn – echt of nepparelmoer of zeeoor (*abalone*) – is alleen voor het oog belangrijk.

Gelijmd of geschroefd

De hals kan met lijm of met schroeven aan de body bevestigd zijn. Veel muzikanten vinden dat instrumenten met geschroefde (*bolt-on*) halzen strakker, puntiger of feller klinken, en dat gelijmde (*set*

Hoezo, positiemarkeringen?
(zevensnarige
Ibanez
Steve Vai)

of *set-in*) halzen voor meer sustain en een wat warmere, vollere sound zorgen. Die klankverschillen zitten 'm natuurlijk niet in de halsbevestiging alleen: gitaren met gelijmde halzen hebben bijvoorbeeld ook vaak een dikkere body en een palissander toets, die samen voor extra sustain kunnen bieden.

Doorlopende hals

Een doorlopende hals loopt van de kop door tot aan de staart van het instrument. Je ziet zulke *neck-through body's*, *full-length necks* of *through necks* vaker bij bassen dan op gitaren. Ze zouden het instrument onder andere wat meer sustain geven.

Zessnarige
bas met
doorlopende
hals
(Yamaha)

Strip

De toets is niet altijd een los, op de hals gelijmd plankje. Er zijn bijvoorbeeld ook veel gitaren met een maple toets en hals uit één stuk. Daarbij zie je aan de achterkant van de hals een donkere strip hout. Daarmee wordt de gleuf voor de halspen afgedekt. Bij gitaren met een losse toets wordt die gleuf door de toets bedekt.

Van opzij

De moer waarmee je de halspen afstelt, zit meestal bij de kop (onder een klein plaatje) of bij de body. Is dat laatste het geval, dan moet je vaak de slagplaat verwijderen om de halspen te kunnen verstellen. Er zijn ook instrumenten waarbij de halspen vanaf de zijkant van de hals te verstellen is – maar zelfs dan kun je dat het best aan een vakman overlaten.

Bol en hol

Met de halspen stel je de hals af op de spanning van de snaren; je snaren mogen de hals niet hol trekken. Toch zijn er ook *dual action* of *two-way* halspennen waarmee je een te vlakke hals juist wat holler kunt maken. De enige andere manier om dat te bereiken is dikkere snaren monteren (die trekken harder aan de hals), maar dat moet je maar net willen.

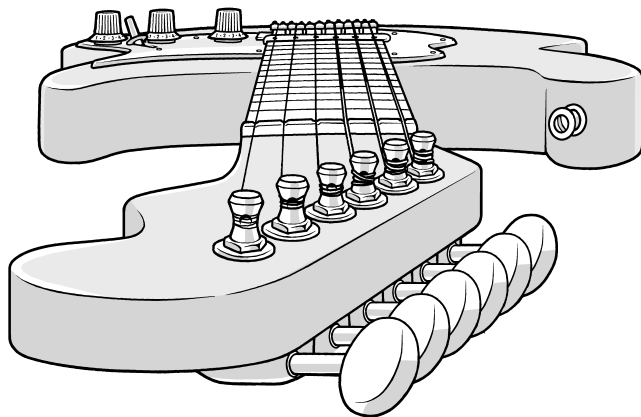
TIP**Koolstofvezel**

Behalve een verstelbare pen zit er soms nog een extra versteviging in de hals, meestal van koolstofvezel (grafiet). Bij andere ontwerpen is de houten hals rond een koolstofvezelkern gebouwd, en er zijn ook halzen die helemaal van koolstofvezel gemaakt zijn.

Niet naar links, niet naar rechts

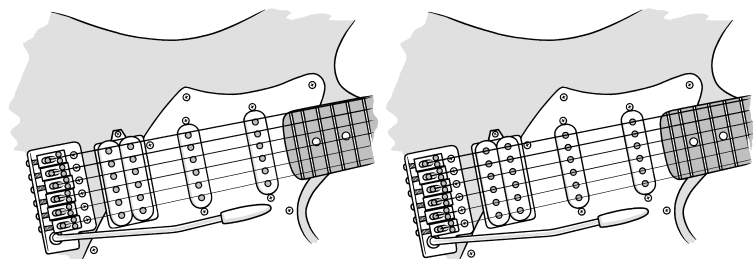
Soms voelt een nieuwe hals nog wat stroef. Dik kans dat dat beter wordt als je er een tijd op speelt. Kijk altijd even of de hals recht is: hij mag niet naar links of rechts wijzen en hij mag niet getordeerd (om z'n lengteas verdraaid) zijn.

Zo kijk je of de hals recht en niet verworden is.

Bij de rand

Kijk of de snaren recht over de hals lopen, en of de buitenste snaren niet bijna van de toets vallen. De tekening hieronder laat een gitaar zien waarbij de lage E-snaar te dicht bij de rand zit, zodat je hem er vooral in de hogere posities steeds afduwt.

Bij de gitaar links zit de lage E te dicht bij de rand.

Dode plekken

De toets mag geen knoesten en barsten vertonen. Speel elke snaar in alle posities, en luister of je geen *dode plekken* tegenkomt. In zo'n positie klinkt een snaar veel korter of zachter. *Tip*: sommige experts zijn ervan overtuigd dat een goede gitaar of bas altijd dode plekken heeft. Instrumenten zonder dat soort plekken zouden vaak weinig karakter hebben.

DE KOP

Net als bij de hals heeft ook het model – en de grootte – van de kop invloed op hoe een bas of gitaar klinkt. Daarbij is groter niet beter dan kleiner, of andersom. Tenslotte zijn er ook uitstekend klinkende instrumenten zonder kop (zie bladzijde 165-166).

Aan één kant

Bij gitaren met de mechanieken aan één kant van de kop zitten er bij de dunne snaren heel wat centimeters tussen topkam en mechaniek. Daardoor ontstemmen die snaren makkelijk als je ze

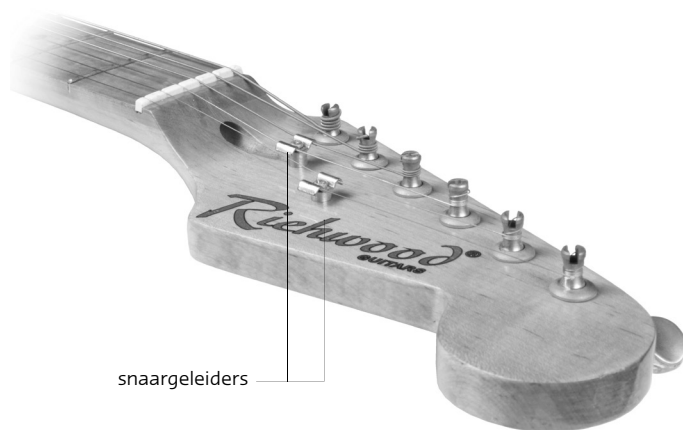
opdrukt of je tremolo gebruikt, tenzij je een supergladde topkam of een *locking nut* (zie bladzijde 71) hebt. Ook zorgen die extra centimeters voor een wat hogere snaarspanning. Daardoor kunnen snaren eerder breken en zijn ze iets lastiger op te drukken.

Omgedraaid

Heb je daar allemaal last van, probeer dan eens een gitaar met een omgedraaide kop (*reverse headstock*), waarbij alle stemmechanieken naar beneden wijzen. Bij zo'n kop wordt de snaarlengthe tussen topkam en mechanieken korter voor de hoge snaren. Daardoor zijn ze makkelijker op te drukken en ontstemmen ze minder snel. Bij de lage snaren wordt dat stukje dus iets langer. Daardoor komen die snaren wat strakker te staan, zodat ze ook (heel fijn) wat strakker klinken. Een nadeel: bij tremologebruik ontstemmen de omwikkelde snaren makkelijker.

Naar achteren

Bij veel instrumenten wijst de kop iets naar achteren (*tilted headstock*). Dat trekt de snaren wat strakker over de topkam, zodat ze er niet uit kunnen springen. Bij andere instrumenten zorgen één of twee *snaargeleiders* (*string trees*) daarvoor, maar die metalen houdertjes zijn niet zo geweldig voor je klank, je sustain en de stabiliteit van de stemming (zie bladzijde 70). Heb je daar ook echt last van, laat dan een setje *staggered tuning machines* monteren (zie bladzijde 66). Die doen in principe hetzelfde maar dan zonder de nadelen.

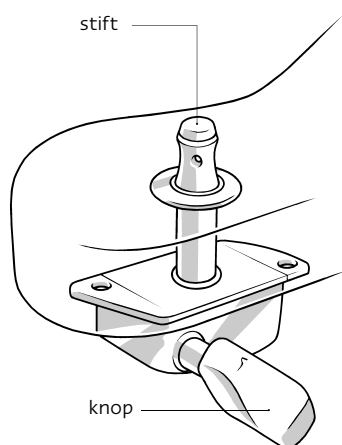
is dat je de snaren er makkelijk op zet en dat je geen last hebt van snaaruiteinden die aan alle kanten uitsteken. Aan de andere kant moet je je snaren precies op lengte knippen voor je ze opzet. Tussen twee nummers door is dat nog lastig. *Tip*: je kunt je reservesnaren ook al thuis op lengte maken.

Locking-mechaniek

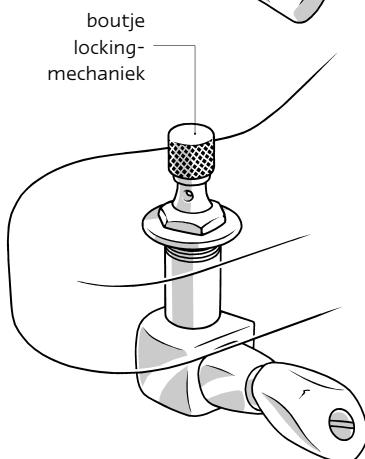
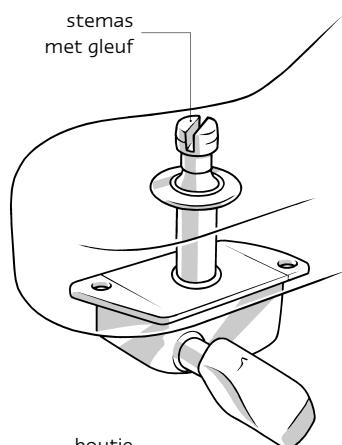
Nieuwe gitaarsnaren opzetten gaat het snelst met *locking-mechaniek*. Bij zo'n mechaniek hoef je de snaar niet om de stift te winden, maar je steekt hem erdoorheen en je zet hem vast met een speciaal boutje. Ook zijn er mechanieken die de snaar automatisch vastklemmen. Locking-mechaniek werken dus heel snel, maar belangrijker is dat ze de stemming van je snaren veel stabiel maken (zie bladzijde 114)!

Fijner stemmen

Bij stemmechanieken wordt wel eens vermeld of het bijvoorbeeld 14:1- of 16:1-mechaniek zijn. Bij een 16:1-mechaniek draait de stift waar de snaar omheen loopt één keer rond als je de stemknop 16 keer ronddraait. Hoe hoger het eerste getal is, hoe fijner je dus kunt stemmen. Meestal worden 16:1- of 18:1-mechaniek aanbevolen. Bij basmechanieken varieert de *gear ratio* meestal van 20:1 tot 28:1.

Een gewoon mechaniek, een slotted tuner en een locking-mechaniek

Snaren vervangen

Een double-locking tremolo maakt snaren vervangen lastiger, al was het alleen al omdat je eerst de klemmen van de locking nut en de brug los moet draaien. Ook heeft een locking nut invloed op de klank: hij klemt de snaren zo af dat het stukje van de snaren tussen topkam en mechanieken niet meer meedoet. Met een gewone topkam trillen ook die snaareindjes een (heel klein) beetje mee.

Duikvluchten

Floyd Rose-tremolo's en vergelijkbare ontwerpen zijn vooral populair bij gitaristen die van snelle, snoeiharde solo's en stevig tremolowerk houden. Gitaren met zo'n tremolo hebben vaak ook vierentwintig frets, één of twee humbuckers, een smalle hals met een dun profiel en een vlakke toets.

Floyd Rose-tremolo met fijnstemmers (Schecter)

TIP

Andere oplossingen

In plaats van de snaren aan beide kanten vast te zetten, kun je er ook op andere manieren voor zorgen dat tremologebruik de stemming niet verandert. Een paar mogelijkheden? Je kunt een soepel glijdende kam monteren (zie bladzijde 74), snaren met speciale kogels gebruiken (ovale bullets in plaats van ronde balletjes), je snaargeleiders overbodig maken (bladzijde 66), of locking-stemmechanieken gebruiken (bladzijde 65).

schil tussen deze twee elementtypes prima te horen. Zo'n schakelaar (*coiltap* of *coilsplitter*) schakelt een van beide spoelen uit of in.

... en omgekeerd

Het omgekeerde bestaat ook: bij sommige gitaren zijn twee enkelspoelselementen zo geschakeld dat ze samen een humbucker kunnen nadoen.

Baselementen

Wat je hierboven las, geldt eigenlijk ook voor baselementen, met als groot verschil dat enkelspoelselementen bij bassen niet voor zoveel bijgeluiden zorgen.

J of P

Baselementen zijn vaak gebaseerd op de elementen die bekend zijn van de Fender Jazz Bass en de Fender Precision Bass. Omdat dat beschermde handelsnamen zijn, noemen andere merken hun eigen ontwerpen bijvoorbeeld 'J'- of 'P'-elementen. Veel bassen hebben er van elk eentje. Het P-element is een heel herkenbare humbucker met in twee delen gesplitste spoelen en een lage, dikke, rock-achtige sound. Voor een basklank met meer mid en knor en grom kies je dan het J-element, dat bij de brug zit.

Twee bekende baselementen: een J-element bij de brug en een gesplitst P-element erboven

ELEMENT VERVANGEN?

De meeste gitaristen en bassisten kopen eerder een nieuw instrument dan dat ze hun elementen vervangen, terwijl een set elementen toch veel minder kost. Voor goede elementen ben je meestal zo'n vijfenzeventig tot honderdvijftig euro per stuk kwijt, maar er zijn ook duurdere. Voor dat geld kun je je instrument precies laten klinken zoals je wilt – of je kunt in elk geval een heel eind in de goede richting komen.

Proberen

Het grootste probleem is natuurlijk dat elementen lastig uit te proberen zijn. Je moet dus vertrouwen op het advies van de verkoper en op de beschrijvingen die fabrikanten je geven. Een paar merken hebben cd's waar je al hun elementen op kunt horen, en er zijn speciale testgitaren waarvan de elementen in een handomdraai te vervangen zijn – maar dan weet je nog niet hoe zo'n element op *jouw* gitaar klinkt.

Technische gegevens

Sommige elementenmakers overspoelen je met rijen technische gegevens, maar zonder de nodige elektrotechnische en gitaartechnische kennis heb je daar niet veel aan. Zo kan een hogere *DC resistance* wijzen op een hogere output en een vetter geluid – maar het hoeft niet. En een hoge *resonant peak* kan aangeven dat het een helder klinkend element is – maar ook dat hoeft niet.

Meer of minder

Met andere elementen kun je bepaalde klankeigenschappen van je instrument versterken of juist afzwakken. Wil je iets minder vet, of juist iets ronder, of strakker? Kan allemaal, en gitaarbouwers combineren bijvoorbeeld ook wel fel klinkende houtsoorten met rond klinkende elementen, zodat er een mooie balans ontstaat. Zoek je het klassieke, gladde, warme *vintage* gitaargeluid? Ook daar zijn speciale elementen voor te koop.

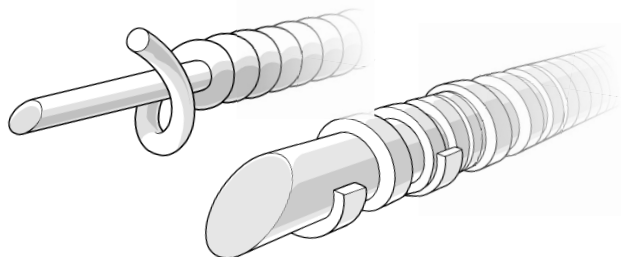
Radius, snaarafstand en de rest

Een nieuw element moet bij je instrument passen. Er zijn aparte

en meer sustain, maar hij speelt wel wat zwaarder. Snaren met een dunne kern spelen lichter en klinken wat 'zoeter'.

Rond of vlak

De meeste omwikkelde snaren zijn *roundwounds*: ze hebben een omwikkeling van rond metaaldraad. *Flatwounds*, die vooral door jazzgitaristen gebruikt worden, zijn omwikkeld met een plat metalen lint. Dat geeft ze een dikkere, warmere, zoetere klank. Ze klinken ook korter, en ze gaan vaak korter mee: het lint slijt vrij makkelijk. Aan de andere kant gaan je frets dus juist langer mee...

Roundwound
en flatwound
snaren

Halfrounds

Kun je niet kiezen tussen rond of vlak, dan zijn er ook halfrounds en groundwounds (vlakgeslepen roundwounds), of zelfs compoundwounds, die verschillende omwikkelingen hebben.

TIP

BASSNAREN

Bassnaren zijn altijd omwikkeld. Door de extra massa van de metalen omwikkeling kunnen ze laag klinken zonder dat ze al te dik (en dus te stijf) of te lang (en dus onbespeelbaar) moeten zijn.

Roundwound en flatwound

Net als gitaarsnaren zijn er ook bassnaren met ronde en vlakke

Hoe schoner je je snaren houdt, des te langer blijven ze goed klinken en prettig spelen. Met schone snaren blijft bovendien de toets langer schoon.

Vooraf

Het scheelt al een heel stuk als je je handen wast voor je gaat spelen. Echt. Met pH-neutrale zeep zweet je mogelijk wat minder, en ook dat helpt. Heb je toch last van zweterige vingers, wrijf ze dan vooraf in met wat talkpoeder. Niet te veel, anders is het middel erger dan de kwaal.

Achteraf

Zelfs met schone handen laten je vingers vet en vocht achter op de snaren. Haal daar dus na het spelen een droge, schone, pluisvrije doek overheen. Een oud T-shirt bijvoorbeeld, of een theedoek.

Toets

Haal die doek ook onder de snaren door en beweeg hem een paar keer op en neer. Dan hou je meteen de toets en de frets schoon.

Snarenreinigers

Snaren kunnen ook langer meegaan als je ze af en toe met een snarenreiniger behandelt. De meeste reinigers zetten een vuil-, vet- en zweetafstotend laagje op je snaren en zorgen ervoor dat ze gladder aanvoelen.

Lees voor je zo'n reiniger gebruikt altijd eerst de gebruiksaanwijzing. Voorkom in elk geval dat het spul op je instrument terecht komt, dus leg bijvoorbeeld een stukje karton onder de snaren.

Tip: er zijn ook snaren met een ingebouwde vocht- en vetwerende coating (zie bladzijde 104).

Snarenreiniger

TIP

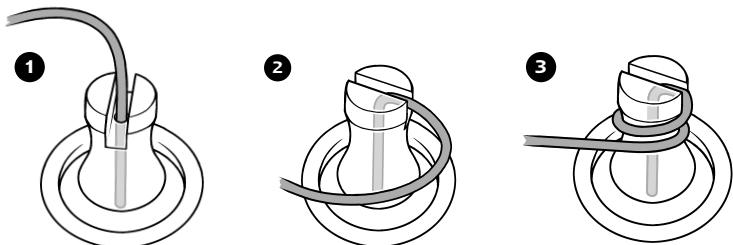
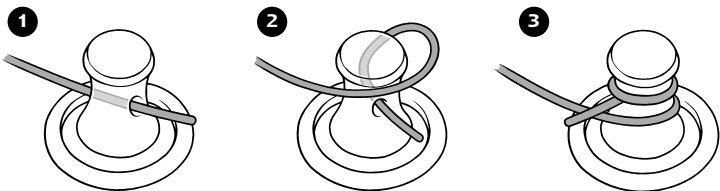
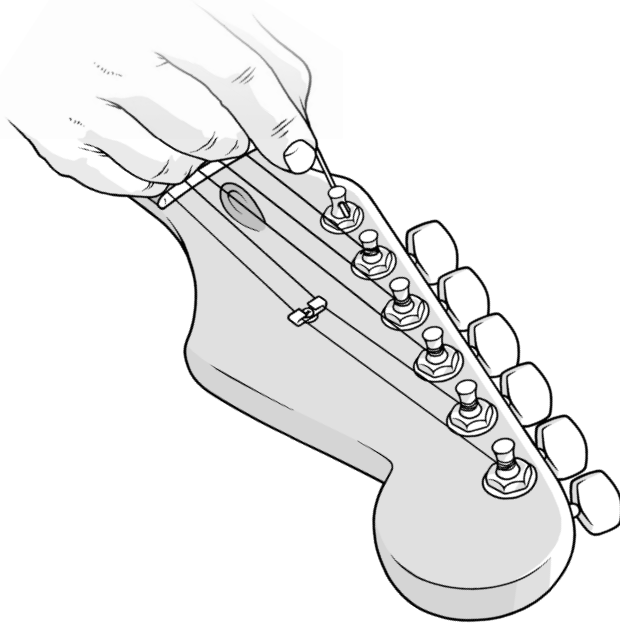
Een ander merk

Als ook snaarreinigers of gecoate snaren niet bestand zijn tegen het bijtende effect van je zweet, probeer dan eens snaren met een stalen omwikkeling, of experimenteer met andere merken en series snaren.

Voorkomen

Hoe voorkom je getordeerde snaren? Trek de snaar bij het opzetten alleen aan de kant van het mechaniek licht aan, en niet aan de andere zijde, bij het baleinde. Als de snaar nu gaat draaien (wat hij door het zandlopermodel van de stift van het mechaniek zal

Zo zet je snaren vast bij het stemmechaniek. Bij de meeste gitaren zit het gat in de stift aan de zijkant.

Bij slotted tuners steek je de snaar er van boven af in.

Silent plug
(Neutrik)

Zender:
nauwelijks
groter dan
een jackplug...
(Samson)

Tegen brom

Als je de kabel uit je instrument trekt, kun je een harde klap en daarna een flinke brom te horen krijgen. Er bestaan kabels en pluggen waarmee je daar geen last meer van hebt, en los verkrijgbare accessoires die hetzelfde doen. Een heel effectieve oplossing bestaat uit een tweedelige magnetische plug waarvan de ene helft in je gitaar (of in je versterker) blijft zitten. De andere helft van deze Snap Jacks – met de kabel eraan vast – klik je er zo op. Geluidloos, ook als al je volumeregelaars open staan.

Draadloos

Als je het hele podium over wilt kunnen rennen, kun je een draadloos systeem kopen, met een zendertje in de uitgang van je instrument en een ontvanger in de ingang van je versterker. Draadloze systemen zijn er al vanaf zo'n honderd euro. Duurdere systemen bieden in principe minder drop-outs en minder kans op storing, batterijen die langer meegaan en natuurlijk ook een betere sound.

KOFFERS EN HOEZEN

Een koffer of hoes is niet alleen voor onderweg belangrijk. Thuis beschermt zo'n verpakking je instrument en je snaren tegen stof, vet, rook en vocht.

Hoezen

Een eenvoudige hoes koop je al voor vijftwintig euro. Voor meer

PLECTRUMS

De meeste *plectrums* zijn tussen een halve en drie millimeter dik, maar er zijn ook dikkere.

- Gitaristen die vooral of alleen **akkoorden** spelen, kiezen meestal voor grotere, zachtere en dikkere modellen.
- Voor **solowerk** ben je meestal beter uit met een kleiner, dikker, harder model. Dat speelt preciezer, je kunt er sneller mee spelen, en de klank krijgt meer attack, body en definitie.
- **Betere gitaristen** kiezen vaak dikkere plectrums: ze spelen preciezer, zoals gezegd, en je moet er dus ook preciezer voor spelen...

... in talloze
kleuren, maten,
dikte en
uitvoeringen...

Plectrums, vingers en vingerplectrums

Bassisten gebruiken meestal hun vingers, maar er zijn er die met een plectrum spelen. Speciale basplectrums zijn groot en vrij zacht. Een enkele gitarist doet het met z'n vingers, voor een opvallend, warm, rond geluid, of met vingerplectrums: dat zijn plectrums die je om je vingers schuift.

Materiaal

Verreweg de meeste plectrums worden van een of andere kunststof gemaakt. Celluloid is populair door z'n warme, muzikale klank, maar het gaat niet lang mee. Voorbeelden van andere, veel minder gebruikelijke plectrummaterialen zijn hout en been (warm en rond), metaal en steen (hard en fel) en vilt (heel zacht).

Polyfoon stemapparaat in pedaalvorm (TC Electronic)

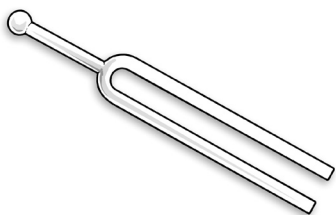
Verlichte LCD-displays zijn zeldzaam; LEDs werken prima.

- Het scheelt veel dure batterijen als het apparaatje na een paar minuten **vanzelf uit** gaat.
- Stemmen tijdens een optreden gaat vaak het makkelijkst met een **stemapparaat in pedaalvorm**. Kijk wel of zo'n *pedal tuner* een *true bypass* heeft: dat betekent dat het stemapparaat het gitaarsignaal niet beïnvloedt als het uitstaat.
- Een **polyfoon stemapparaat** hoort meerdere (*poly* = veel) snaren tegelijk. Sla ze allemaal aan, en het display laat je zien welke snaren er te hoog of te laag klinken. Polyfone tuners zijn er in de vorm van een pedaal, maar natuurlijk ook als app – net als gewone stemapparaatjes.
- Sommige **versterkers en veel multi-effecten** hebben ook een ingebouwd stemapparaat.

A=440

Als een gitaar goed gestemd is en je speelt de hoge E-snaar in de vijfde positie, dan trilt die snaar 440 keer per seconde (440 hertz). De toon die je dan hoort is de A waar de meeste bands op stemmen: de A=440.

TIPCODE

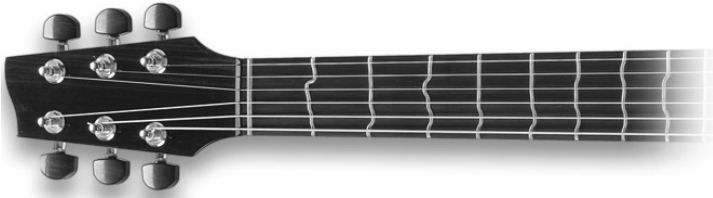
Tipcode EGTR-013

Deze Tipcode laat een A=440 horen. Dit is de toonhoogte waar de meeste instrumenten op gestemd worden.

Ietsje meer

Sommige bands stemmen een fractie hoger of lager, en soms moet je je stemming aanpassen aan een piano die iets te hoog of te laag staat. Daarom kun je de meeste stemapparaatjes ook ietsje hoger of

sen en een ander intonatiemodel gebruiken), het Fretwave- of het True Temperament-systeem (met frets met kleine bochtjes erin) of de Earvana (met een heel speciale topkam). Een paar fabrikanten leveren hun instrument standaard met een van deze systemen, en je kunt elk instrument laten aanpassen. Online lees je nog veel meer: zoek eenvoudig naar de hier genoemde vier namen.

True
Temperament
frets

MEER STEM TIPS

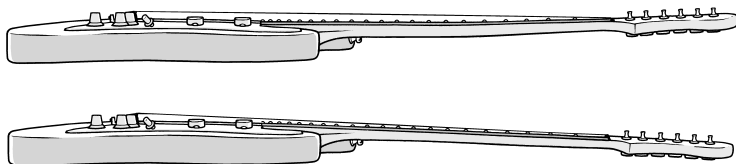
- Stem een snaar **altijd omhoog**. Als een snaar te hoog klinkt, draai hem dan eerst te laag en ga daarvandaan omhoog. Dan hoor je beter wat er gebeurt en het maakt je stemming stabiel.
- Worden je snaren **snel vals** of zijn ze lastig te stemmen? Dan zijn ze net nieuw en moeten ze nog gaan 'zitten' (bladzijde 115), of er zitten te veel windingen rond de stift (bladzijde 114), of ze zijn op, of je instrument moet afgesteld worden, of je zadels zijn beschadigd, of je tremolo is niet in orde...
- Blijven de snaren in **de topkam** hangen? Duw ze dan bij het stemmen vlak achter de topkam steeds iets naar beneden. Stem, druk, luister, stem... Je kunt de groeven ook 'smeren' door de punt van een zacht potlood erin rond te draaien. Vervangen werkt beter, uiteindelijk.
- Klink je opeens gruwelijk vals nadat je je **tremolo** gebruikt hebt? Soms helpt het dan als je je tremoloarm nog even flink op en neer haalt: met een beetje mazzel schiet alles weer op z'n plek.

gaat het makkelijkst door voorzichtig boortjes van verschillende diameters tussen fret en snaar te steken.

De hals

Ook de afstelling van de hals speelt mee in de snaarhoogte. Als je van opzij heel goed naar een hals kijkt, zie je dat hij van kop naar body iets hol is. Of hij hol genoeg is (de *neck relief*), controleer je door de lage E in de eerste en de vijftiende positie in te drukken. Gebruik een capo in de eerste positie; dan heb je nog een hand over. Als het goed is, zit er nu tussen de E-snaar en de middelste frets een kleine millimeter ruimte. Is het meer, dan sta je waarschijnlijk te zwaar te spelen. Met de halspen is dat af te stellen.

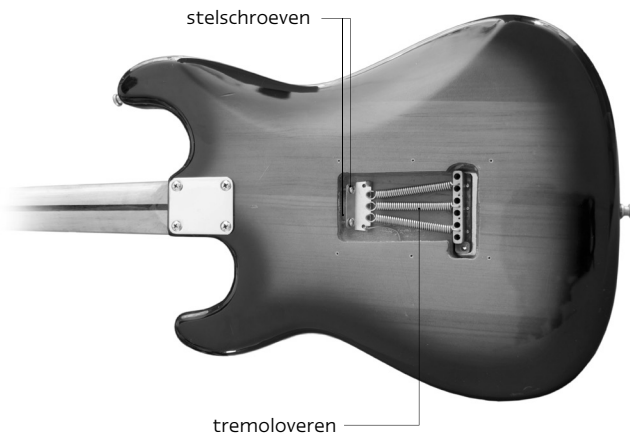
De ene hals
is te hol, de
andere
staat bol.

S-bochten

Er zijn ook halzen met andere afwijkingen, zoals een soort S-bocht bij de achtste fret of een knik ergens hogerop. Allemaal werk voor een vakman.

De snaren aan
de ene kant, de
tremoloveren
aan de andere...

met een ander zangbalkjespatroon: de balkjes die het bovenblad versterken, liggen in de vorm van een X (*X-bracing*) in plaats van in de vorm van een waaier, zoals bij de klassieke gitaar (*fan-bracing*).

Koekenpan

De Fyring Pan, rond 1933 gebouwd door George D. Beauchamp, wordt vaak genoemd als de allereerste elektrische gitaar. De opdrachtgever was Adolph Rickenbacker.

Les Paul en Paul Bigsby

Gitarist Les Paul maakte zo'n tien jaar later de eerste solidbody-gitaar, op basis van een Epiphone. De solidbody van Paul Bigsby uit 1947 leek al heel wat meer op een 'moderne' gitaar, en weer een jaar daarna verscheen Gibson met de eerste gitaar met niet één, maar twee elementen.

Fender Telecaster en Stratocaster

... en in 1950 introduceerde Fender 's werelds eerste elektrische gitaar die in grote aantallen gebouwd kon worden. Dat was de Broadcaster, die al snel in Telecaster omgedoopt werd. Een nog bekender gitaarontwerp, de Fender Stratocaster, verscheen in 1954. Beide modellen worden nog altijd gemaakt, in vrijwel ongewijzigde vorm.

Nog een keer Les Paul

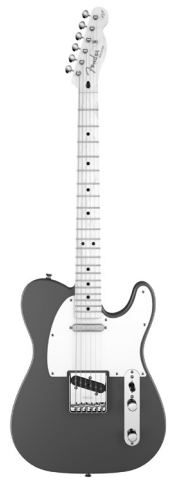
In diezelfde periode ontwikkelde Gibson de humbucker. Dat element werd al snel de standaard op Gibsons Les Paul-gitaren, en ook dat is een model dat nog nooit is weg geweest.

Basgitaren

Toen de eerste solidbody's een feit waren, bedacht Leo Fender dat hij op dezelfde manier ook basgitaren kon maken. Dat zou bas-sisten bevrijden van die grote, nauwelijks te vervoeren en altijd te zacht klinkende contrabassen, die vanwege hun formaat ook wel hondenhokken genoemd worden.

Precies

Contrabassen zijn altijd fretloos, maar Fender bouwde zijn

Fender
Telecaster

Koploze bas
(Steinberger)

Staande bassen

De elektrische basgitaar werd bedacht omdat een contrabas zo moeilijk te vervoeren is. De instrumenten hebben dezelfde stemming. Verschillende fabrikanten maken kruisingen van de twee instrumenten: staande bassen met de massieve body en de elementen van een elektrische bas en de lange, fretloze hals van een contrabas.

TIPCODE

Tipcode EGTR-020

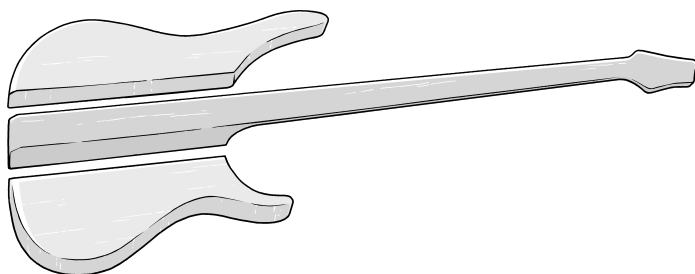
Een contrabas heeft dezelfde stemming als een elektrische basgitaar – maar hij klinkt heel anders.

AKOESTISCHE GITAREN

Bij een akoestische gitaar wordt de klank van de snaren door de klankkast ‘akoestisch’ versterkt.

Klassiek, nyloonsnarig

De klassieke, nyloonsnarige of Spaanse gitaar wordt vooral voor klassieke muziek gebruikt, maar ook wel daarbuiten. De nylon snaren (drie omwikkeld, drie kaal) zorgen voor een warme, kleurrijke klank.

Body met
doorlopende
hals

Afwerken

Door nieuwe droogtechnieken is het lakproces enorm versneld, maar er worden wel nog altijd meerdere laklagen opgebracht. Tussen elke twee lagen wordt uitgebreid geschuurd, en de laatste laag wordt meestal hoogglanzend gepolijst.

In elkaar

Uiteindelijk worden de hals, de elementen en bijbehorende elektronica, de mechanieken, de snaren en andere losse onderdelen gemonteerd. De meeste fabrikanten maken deze spullen niet zelf.

Zelf doen?

Omdat elk denkbaar gitaaronderdeel los te koop is (van knoppen en fretdraad tot al dan niet compleet gevormde body's en halzen), zijn elektrische gitaren zo'n beetje de makkelijkste instrumenten om zelf te maken. Toch heb je dik kans dat een kant-en-klaar instrument voor hetzelfde geld beter speelt, klinkt en oogt.

Met klankkast

Duurdere archtops hebben bookmatched boven- en achterbladen die met de hand in model gestoken worden, net als bij strijkinstrumenten. De zijanten (de *ribben*) worden met behulp van een mal gemaakt. Dunne latjes helpen om een goede verbinding tussen de bladen en de ribben tot stand te brengen.

De (bas)gitaarmarkt is niet echt overzichtelijk. Er zijn niet alleen heel veel verschillende merken, maar er zijn ook fabrieken die instrumenten voor allerlei merken bouwen. Bovendien laten veel merken hun (bas)gitaren in verschillende landen bouwen. De goedkoopste modellen in China, Indonesië of Korea, bijvoorbeeld, de middenklasse-instrumenten in Tsjechië of Mexico, en de dure toplijn in Amerika of Japan.

Eén fabriek, meer merken

Veel fabrikanten, vooral in Azië, maken instrumenten en onderdelen voor verschillende merken. Vaak hebben ze ook een eigen 'huismerk'.

Nieuwe merken

Een aantal merken bestaat al heel lang, en die merken zullen ook nog jaren blijven. Andere merknamen verdwijnen na een paar jaar. Ook komen er steeds merknamen bij. En dan zijn er ook nog merknamen die ooit alleen op heel dure instrumenten stonden en nu opeens voor veel goedkopere instrumenten gebruikt worden. Met andere woorden: wat je hieronder leest, kan met de dag veranderen. Gelukkig zijn er genoeg muziektijdschriften en websites (zie bladzijde 189 en verder) waar je voor actuele informatie terecht kunt.

Grote merken

Een aantal grote fabrikanten maakt elektrische bassen en gitaren in verschillende prijsklassen, en daarbij vaak ook nog akoestische gitaren, versterkers, effecten, snaren en (soms) heel andere instrumenten: **Fender** (en **Squier**), **Gibson** (en **Epiphone**), **Peavey**, **Ibanez** en **Yamaha**. Ook PRS zou in dit rijtje genoemd kunnen worden.

Fender en Squier

Fender maakte in 1950 's werelds eerste in serie gebouwde solid-body-gitaren, en een paar jaar later de eerste elektrische bassen. De toplijn van het merk komt nog altijd uit Amerika; goedkopere instrumenten worden elders gemaakt.

Naast Fender maakt het bedrijf ook gitaren en bassen onder de naam Squier. Bovendien is Fender eigenaar van een groot aantal andere bas- en gitaarmerken.

BC Rich Draco
Supreme

tremolo hebben fijnstemmers in de brug. Zie ook: *Locking nut*, *locknut*.

Flatwounds

Snaren met een vlakke omwikkeling. Zie: *Roundwounds*.

Fretdraad

Frets zijn korte stukjes fretdraad.

Fretloos

Bassen en (heel soms) gitaren zonder frets.

Frets

De metalen stripjes die de toets in vakjes verdelen. Bij een gefret instrument bepaalt de positie van de fret of een toon zuiver klinkt. Bij een fretloos instrument bepaal je de exacte toonhoogte door de plaatsing van je vinger.

Halselement

Het element bij de hals.

Halspen

Verstelbare pen waarmee de hals afgesteld kan worden.

Hardtail-gitaar

Zie: *Tremolo*.

Hardware

De brug, de stemmechanieken en andere metalen onderdelen.

Hollowbody

Veelgebruikte term voor elektrische gitaren met een holle klankkast en een gewelfd bovenblad. Door dat gewelfde bovenblad worden ze ook vaak archtops genoemd. Archtops

zijn meestal wel, maar niet altijd elektrisch.

Humbucker

Een element met twee spoelen. Onderdrukt (*bucks*) brom (*the hum*) en klinkt vetter, dikker, breder en warmer dan een enkelspoelselement.

Inleg

Beschermende sierstrip rondom de body, en soms rond de hals en de kop.

Intonatie

Om in alle posities zo zuiver mogelijk te kunnen klinken, moet de intonatie goed zijn afgesteld.

Kale snaren

De twee of drie niet-omwikkelde gitaarsnaren. Zie ook: *Omwikkelde snaren*.

Kam

Zie: *Topkam*.

Kop

De stemmechanieken zitten meestal aan een of beide kanten van de kop.

Locking nut, locknut

Klemt je snaren boven aan de hals vast; vaak onderdeel van een double-locking tremolo, waarbij de snaren ook in de brug met klemmen worden vastgezet. Ook wel toplock genoemd.

Locking-stemmechanieken

Stemmechanieken waarin de snaren vastgeklemd worden. Voorkomt ontstemmen.

En meer

- Op bladzijde 230-233 zijn een groot aantal schuifakkoorden met en zonder barré bij elkaar gezet. De hierboven genoemde powerchords worden overigens ook wel als schuifakkoorden gezien.
- Talloze liedjes zijn uit niet meer dan drie akkoorden opgebouwd. Hoe dat werkt en welke akkoorden dat vaak zijn, lees je op bladzijde 235.
- Op bladzijde 236-239 zijn wat voorbeelden van akkoordenschema's in verschillende muziekstijlen opgenomen.
- Op internet is nog veel meer te vinden; op bladzijde 202-203 staan alvast een paar goede websites.

OPBOUW VAN AKKOORDEN

Hoe worden akkoorden precies opgebouwd? Eigenlijk is dat heel eenvoudig.

- De grondtoon is de eerste toon van het akkoord. Bij een C-majeurakkoord is dat de C.
- De tweede toon van het akkoord ligt daar een grote terts boven (E).
- De derde toon klinkt een reine kwint boven de grondtoon (G).

In cijfers

Het akkoord C-majeur bestaat dus uit de tonen C–E–G. In cijfers ziet het er zo uit: R–3–5. De R staat voor de grondtoon (*root note*), de 3 is de terts en de 5 is de kwint. In plaats van een R wordt ook wel een 1 (prime) gebruikt.

Mineur

In een mineurakkoord ligt de tweede toon van het akkoord een kleine terts boven de grondtoon. Het akkoord C-mineur is dus C–Es–G ofwel R–b3–5. De mol (b) verlaagt de terts met een halve toon.

Verminderd

Bij een verminderd akkoord wordt niet alleen de terts verlaagd, maar ook de kwint (R- $\flat$ 3- $\flat$ 5).

Overmatig

Een overmatig akkoord bestaat uit twee grote tertsen (R-3- $\sharp$ 5). Als C de grondtoon is, bestaat het akkoord uit de tonen C-E-Gis. Zo heeft dus elk soort akkoord z'n eigen opbouw.

Vierklanken

Alle akkoorden hierboven bestaan uit drie klanken. Er zijn ook akkoorden met vier of meer tonen. De tonen die aan het basisakkoord toegevoegd worden, worden vaak met cijfers aangegeven. In de tabel op bladzijde 198-199 zijn ook een aantal van de hieronder genoemde vierklanken opgenomen.

- Staat er een 7 achter het akkoordsymbool, dan komt er als vierde toon een kleine septiem bij. Het akkoord C7 bestaat dus uit de tonen C-E-G-Bes (R-3-5- $\flat$ 7). *Tip:* de kleine septiem klinkt een octaaf min een hele toon hoger.
- Staat er maj7 achter het akkoordsymbool, dan komt er als vierde toon een grote septiem bij. Cmaj7 bestaat uit de tonen C-E-G-B (R-3-5-7). *Tip:* een grote septiem klinkt een octaaf min een halve toon hoger.
- Staat er een 6 achter het akkoordsymbool, dan komt er een grote sext bij (C-E-G-A ofwel R-3-5-6).
- Verdere uitbreidingen spreken eigenlijk voor zich. Bij een $\flat$ 5 wordt de kwint een halve toon verlaagd (C-E-Ges); bij een 9 voeg je behalve een Bes ook een hoge D aan het akkoord toe, bij $\flat$ 9 een Des en bij $\sharp$ 9 een Dis. Daarnaast zijn er ook 11- en 13-akkoorden.

Weglaten

Bij sommige liggingen moet je bepaalde tonen van een akkoord weglaten of het is makkelijker of mooier om ze weg te laten. Dan speel je bijvoorbeeld de 5 of de 7 niet. Zo staan er op bladzijde 226 twee A $\flat$ 7-akkoorden zonder 5. Bij bepaalde liggingen kan zelfs de grondtoon vervallen.

A

- Barré 1-1
- Indrukken met 2e vinger 2
- Indrukken mag 4
- Indrukken met duim (T)
- Laagste grondtoon ↓
- Niet laten klinken x
- Open snaar o
- Naar wens niet laten klinken (x)
- Naar wens open laten (o)

A	A maj7	A7	A6	A9

Am

Am7

Am9

Asus4

Aadd9

A

(o) ↓ ○

E A E A C E
5 R 5 R 3 5

(o) ↓ ○ ○

E A E G C E
5 R 5 7 3 5

(o) ↓ ○

E A E B C G
5 R 5 9 3 7

(o) ↓ ○

E A E A D E
5 R 5 R 4 5

Asus2

(o) ↓ ○

E A E A B E
5 R 5 R 2 5

(o) ↓ ○

E C E A C E
5 3 5 R 3 5

(o) ↓ ○

E A E A C G
5 R 5 R 3 7

(o) ↓ ○ ○

E A G C B E
5 R 7 3 9 5

(o) ↓ ○

E A E A D A
5 R 5 R 4 R

(o) ↓ ○

E A E B C E
5 R 5 9 3 5

↓

A E A C E A
R 5 R 3 5 R

↓

A E G C E A
R 5 7 3 5 R

↓

A E G C E B
R 5 7 3 5 9

↓

A E A D E A
R 5 R 4 5 R

↓

A E B C E A
R 5 9 3 5 R

x (o) ↓

A A C E A
R R 3 5 R

x (o) ↓

A G C E A
R 7 3 5 R

x (o) ↓

A A C G B
R R 3 7 9

x (o) ↓

A A D E A
R R 4 5 R

x (o) ↓

A A C E B
R R 3 5 9

x (o) ↓

A A E A C
R R 5 R 3

x (o) ↓

A A E G C
R R 5 7 3

x ↓ x

A C G B
R 3 7 9

x (o) ↓

A A E A D
R R 5 R 4

x (o) ↓

Asus2

A A E A B
R R 5 R 2

F#

Enharmonisch: Gb

- Barré 1-1
- Indrukken met 2e vinger 2
- Indrukken mag 4
- Indrukken met duim (T)
- Laagste grondtoon ↓
- Niet laten klinken x
- Open snaar o
- Naar wens niet laten klinken (x)
- Naar wens open laten (o)

F#	F#maj7	F#7	F#6	F#9

F#m	F#m7	F#m9	F#sus4	F#add9
F# A C# F# R b3 5 R	E A C# F# b7 b3 5 R	F# A E G# R b3 b7 9	F# B C# F# R 4 5 R	F# A# C# G# R 3 5 9
F# C# F# A C# F# R 5 R b3 5 R	F# C# E A C# F# R 5 b7 b3 5 R	F# C# E A C# G# R 5 b7 b3 5 9	F# C# F# B C# F# R 5 R 4 5 R	F# C# G# A# C# F# R 5 9 3 5 R
F# C# F# A R 5 R b3	F# C# E A R 5 b7 b3	F# A E G# C# R b3 b7 9 5	F# C# F# B R 5 R 4	F# C# F# G# R 5 R 2
A C# F# A b3 5 R b3	F# A E F# C# R b3 b7 R 5	F# A E G# R b3 b7 9	F# C# F# B C# R 5 R 4 5	F# A# C# G# R 3 5 9
F# C# F# A C# R 5 R b3 5	F# C# E A C# R 5 b7 b3 5	F# C# G# A C# R 5 9 b3 5	C# F# B F# 5 R 4 R	F# C# G# A C# R 5 9 b3 5

F#

Enharmonisch: Gb

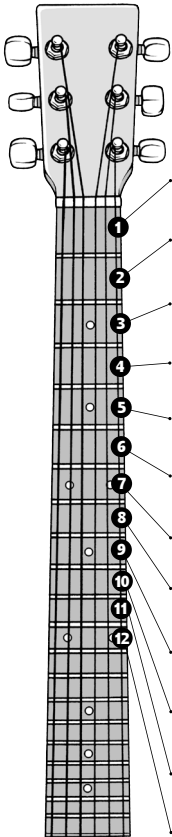
Barré-akkoorden

Basisakkoord

E	E7	Em	Em7
E B E G# B E R 5 R 3 5 R	E B D G# B E R 5 b7 3 5 R	E B E G B E R 5 R b3 5 R	E B D G B E R 5 b7 b3 5 R

Barré-akkoord

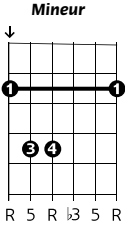
R 5 R 3 5 R	R 5 b7 3 5 R	R 5 R b3 5 R	R 5 b7 b3 5 R

	F	F ⁷	Fm	Fm ⁷
1	F ⁷ / G ^b	F ⁷ / G ^{b7}	F ^b m / G ^b m	F ^b m ⁷ / G ^b m ⁷
2	G	G ⁷	Gm	Gm ⁷
3	G [#] / A ^b	G ^{#7} / A ^{b7}	G [#] m / A ^b m	G [#] m ⁷ / A ^b m ⁷
4	A	A ⁷	Am	Am ⁷
5	A [#] / B ^b	A ^{#7} / B ^{b7}	A [#] m / B ^b m	A [#] m ⁷ / B ^b m ⁷
6	B	B ⁷	Bm	Bm ⁷
7	C	C ⁷	Cm	Cm ⁷
8	C [#] / D ^b	C ^{#7} / D ^{b7}	C [#] m / D ^b m	C [#] m ⁷ / D ^b m ⁷
9	D	D ⁷	Dm	Dm ⁷
10	D [#] / E ^b	D ^{#7} / E ^{b7}	D [#] m / E ^b m	D [#] m ⁷ / E ^b m ⁷
11	E	E ⁷	Em	Em ⁷
12				

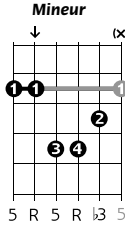
Mineur

Grondtoon op snaar 6

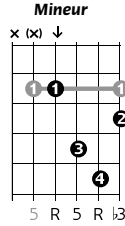
Mineur

Grondtoon op snaar 5

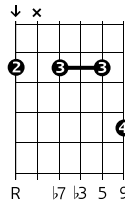

Mineur

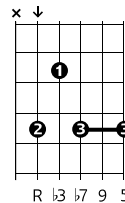
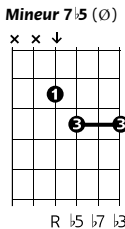
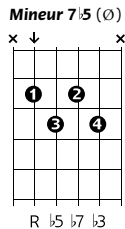
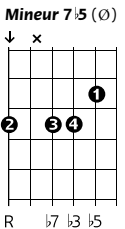
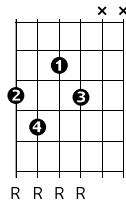
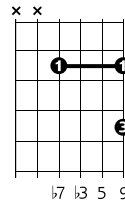
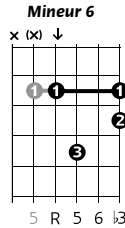
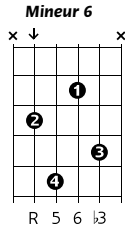
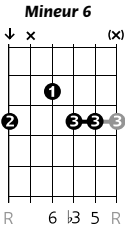
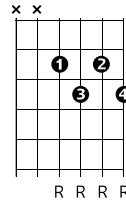
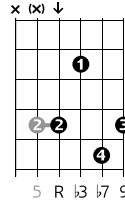
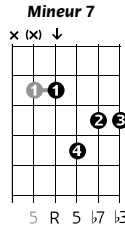
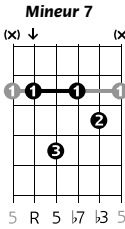
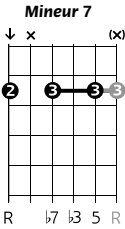
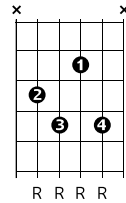
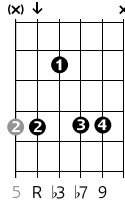
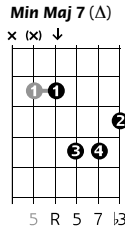
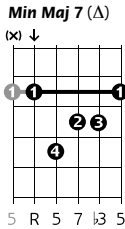
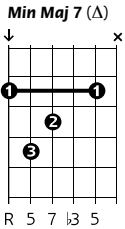
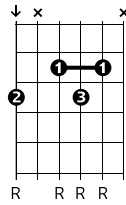
Grondtoon op snaar 4

Mineur 9

Verminderd (o)

**Schuif-
akkoorden**

INDEX

Een korte uitleg van de meeste termen in deze index is te vinden in de woordenlijst op bladzijde 183-188.

A

AAA: 45
 Actie: 68, 150-152, 170
 Actieve bas: 83-85
 Actieve elementen: 85-86
 Afstelling: 37-38, 56, 68, 80, 94, 100, 144, 150-157
 Akkoorden: 3, 24-26, 195-239
 Akoestische versterker: 86
 Archtop: 14, 49, 175

B

Bar pickup: 88
 B-bender: 144
 Beveled edges: 50
 Binding: 10
 Blade pickup: 88
 Bookmatched: 174
 Brug: 7, 13, 14-16, 15, 66-69, 70, 72, 73, 110, 151
 Brugelement: 13, 75, 80, 83, 89, 140, 156
 Brugzadels: 13, 68, 151, 154
 Buizenversterker: 19

C

Camber: 52
 Capo: 144-145, 152, 234
 Chambered body: 47
 Chapman stick: 170
 Chorus: 21
 Chromatisch stemapparaat: 131, 132
 Coiltap, coil splitter: 79
 Combo-versterker: 17
 Compound radius: 53
 Compound-wound snaren: 101
 Convertible bridge: 68
 Cutaway: 7, 9, 15, 49-50

D

Delay: 21
 Distortion: 20
 Dode plekken: 57, 62
 Doorlopende hals: 55, 174-175
 Double-locking tremolo: 71-72
 Drop tuning: 144
 D-tuner: 144

E

Eindversterker: 17
 Element: 6, 13, 15, 43, 68-69, 75-79, 85-91, 94, 139, 156-157, 168
 Elementschakelaar: 7, 13-14, 15, 81-83, 94
 Enkelspoelselement: 76-79, 83, 87, 156
 Equalizer: 84
 Fase: 83

F

Feedback: 48
 Fijnstemmers: 71
 Fingerboard: 9
 Flageoletten: 138-141, 153-154
 Flanger: 21
 Flattop: 167
 Flatwounds: 101, 102
 Fret buzz: 62, 150
 Fretboard: 9
 Fretdraad: 61
 Fretloos: 61, 62-63, 102, 149
 Frets: 9, 24, 60-63, 94, 101

G

Galm: 20
 Gear ratio: 65
 Groundwound: 101

H

Hals: 6, 7, 47, 50-53, 55-57, 138, 144, 150-152

Halselement: 13, 60, 75, 80, 156

Halspen: 8, 55-56, 152

Hardtail-gitaar: 67

Hardware: 12

Harmonischen: 138, 139

Headstock: 6

Hex(afonisch) element: 89

Hiel: 47, 48

Hollowbody: 14-16, 37, 47, 48-50, 68, 77, 92, 124

Hoorn: 7, 9, 49-50

Humbucker: 76-79, 83, 161

I

In serie: 83

In-ear monitors: 31

Ingang: 14, 22

Inleg: 10, 15

Intonatie: 68, 110, 153-155

J

Jack output: 14

Jazz box: 16

Jumbo frets: 61

K

Kabels: 120-122

Kale snaren: 7, 12, 98, 105

Kam, topkam: 7, 12, 24, 58, 72, 74, 100, 143, 151

Kanalen: 17-18

Kop: 6, 7, 12, 47, 57-58

Lapsteel: 170

L

Locking-mechaniekken: 65, 114

Locking nut, locknut: 58, 71

Long-scale bassen: 59

Luthier: 160

M

Machine head: 12

Mensuur: 59-60, 102, 165

Medium-scale bassen: 59

Multi-effecten: 22

Midi: 89

N

Neck relief: 152

Neck-through body: 55, 174-175

Nulfret: 61, 74

Nut, nutje: 12, 71

O

Omwikkelde snaren, omwonden snaren: 12, 58, 98, 99-100, 101-102, 105

Output, output jack: 14

P

Parallel: 83

Passieve instrumenten: 84-85, 92

Pedalsteel: 170

Phrasetrainer: 33

Pickguard: 6

Pickup (PU): 6

Piëzo-element: 86, 168

Pitch bend: 69

Plain strings: 12

Plank: 6

Plectrums: 127-128

Positie: 9

Positieholtte: 9

Positiemarkeringen: 7, 9, 10, 15, 54-55

Potmeter, potentiometer: 81

Potting: 89

Power amp, pre-amp: 17

PU (pickup): 6

R

Radius: 52-53, 91, 150

Re-issue: 43

Relic: 43

Replica: 43

Reverb: 20

Reverse headstock: 58

Rhythm: 18, 75

Ribben: 47, 175
 Rondzingen: 48
 Roundwounds: 101

S

Scale: 59
 Semi-akoestisch: 179
 Semi-hollow, semi-solid: 47, 49
 Short-scale bassen: 59
 Slab body: 47
 Slagplaat: 6, 7, 16, 43, 44, 94
 Slimline: 16
 Slotted mechaniek, slotted tuner: 64, 65, 112
 Snaargeleider: 7, 48, 66, 70, 116
 Snaarhoogte: 68, 74, 150-152
 Snaarhouder: 16, 66, 68, 70
 Snaarlengte: 59, 154
 Snaarmolentje: 110
 Snaren verwisselen: 109-117
 Snaren: 10-12, 97-106, 107-118
 Solid state amp: 19
 Solidbody: 6-10, 47, 78, 161
 Spoel: 75-76, 77, 79, 83
 Staartstuk: 15, 16, 68
 Stacked pickups: 77
 Staggered mechanieken: 58, 66
 Staggered pickups: 88
 Stemapparaat: 26, 33, 131-135, 153
 Stemmechanieken: 7, 12, 63-66, 114, 115
 Stick: 170
 Stift: 66
 Stopstaartstuk, stop(bar) tailpiece: 68
 Stratitis: 87
 String buzz: 62
 String pull: 85, 87, 156
 String-through: 67
 Sustain: 44, 45, 47, 49, 50, 55, 58, 59, 62, 68, 73, 74, 88, 98, 99, 100, 151, 156
 Sustainbalk: 49
 Synchronized tremolo: 70
 Synthesizer: 89

T

Tablatuur, tabs: 26, 197
 Tapped pickups: 81
 Thinline: 16
 Through neck: 55
 Tilted headstock: 58, 124
 Toets: 7, 8, 9, 52-55, 57, 88, 91
 Toggle switch (tuimelschakelaar): 82
 Top load: 68
 Topkam: 7, 12, 24, 58, 72, 74, 100, 143, 151
 Toplock: 71
 Transistorversterker: 19
 Treble: 75
 Treble-snaren: 12
 Tremolo: 7, 13, 58, 66-67, 69-74
 Trimpots: 86
 True bypass: 134
 Truss rod: 8
 Tuner: 12, 131
 Twangy: 74, 75, 76

U

Uitgang: 14
 Usb: 96

V

Vervorming: 18, 19, 20, 85, 92
 Vibrato: 69
 Vibrato-eenheid: 70
 Vintage frets: 61
 Vintage gitaren: 39, 64, 90
 Voorversterker: 17, 18, 33, 81, 86, 168

W

Wah-wah: 21
 Whammy: 70
 Wound strings: 12

Z

Zadels: 13, 68, 151, 154

De Tipboek-serie

Leuk, dit Tipboek? Weet dan dat er ook Tipboeken zijn voor de andere leden van je band of orkest. Op de volgende bladzijden worden alle beschikbare titels kort beschreven. Ook al die andere Tipboeken werden geschreven in samenwerking met muzikanten, muzikleraren, technici, fabrikanten en andere experts. Praktisch, to the point, glashelder, en met niks wat je niet wilt weten.

Op papier en digitaal

De Tipboek-serie is er op papier en in digitale vorm. De digitale boeken zijn als app te downloaden (iOS en Android: zoek 'eTipboek' in je app store), elk met een gratis preview van meer dan 50 pagina's. Bij de boeken op de volgende pagina's zie je covers van die digitale eTipboeken. Deze covers wijken iets af; de inhoud is in principe gelijk.

Instrumenten en meer

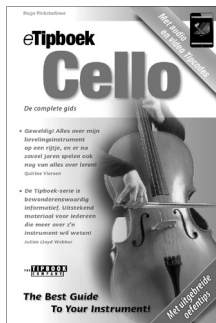
De meeste Tipboeken gaan over instrumenten. Ze bieden je alle informatie die je nodig hebt om het instrument te kopen dat bij jouw sound, niveau, stijl en budget past, en om daar alles uit te halen wat er in zit. Zonder te vertellen hoe het moet, maar met alles wat je nodig hebt om je eigen keuzes te kunnen maken. Vanzelfsprekend wordt er ook veel aandacht besteed aan onderhoud, afstellen en stemmen. Naast deze boeken zijn er de Tipboeken *Muziek op papier* (basistheorie), *Muziek voor kinderen* (een gids voor ouders) en *Versterkers en effecten* (voor iedereen die versterkt speelt).

Tipboek Akoestische gitaar

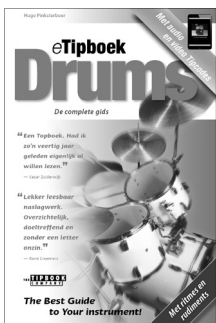
Tipboek Akoestische gitaar legt stap voor stap uit hoe je een goed instrument herkent, en het boek helpt je om de klank, de bespeelbaarheid en alle andere aspecten van het instrument te beoordelen. Natuurlijk zijn er aparte hoofdstukken over de verschillende soorten snaren en hun klankeigenschappen (inclusief verhelderende tips over onderhoud), over stemmen en afstellen, en zelfs over plectrums en hoe je je nagels goed houdt.

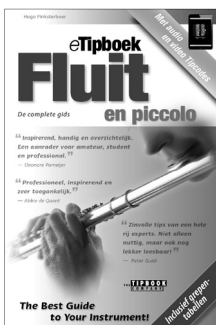
Tipboek Cello

Tipboek Cello besteedt veel aandacht aan wat de klank van een cello bepaalt (de exacte afmetingen van de klankkast, de stapel, de kam...), maar ook aan praktische zaken als de verschillende soorten stemsleutels en staartstukken. Natuurlijk lees je in deze gids alles over het vergelijken en uitzoeken van instrumenten en strijkstokken, en leer je hoe belangrijk snaren voor de klank van je instrument zijn.

Tipboek Drums

Een trommel is een trommel is een trommel? Nee, zeker niet. *Tipboek Drums* vertelt alles over de verschillen tussen het ene drumstel en het andere: het gebruikte hout of andere materialen, de dikte en de diepte van de ketel, het model van de draagrand, het soort spanranden en spanbokken, de ophanging en nog veel meer. Verder is er ruim aandacht voor drumstokken, vellen en bekkens, en lees je stap voor stap hoe je drumstel perfect laat klinken.

Tipboek Dwarsfluit en piccolo

Een dwarsfluit koop je al voor een paar honderd euro, maar je kunt er ook dertigduizend euro of meer aan uitgeven. Die boek vertelt hoe het gebruikte materiaal, het vakmanschap en allerlei andere elementen voor die prijsverschillen kunnen zorgen, en hoe je het instrument koopt dat het best past bij je budget, je smaak en je niveau. Een zilveren kop, open of dichte kleppen, een B-voet of een C-voet? Het komt allemaal aan bod.

Tipboek Elektrische gitaar en bas

Elektrische gitaren en basgitaren zijn er in talloze modellen en uitvoeringen. Dit boek laat je de verschillen zien en vertelt alles over halsprofielen, frets, gebruikte houtsoorten en hun invloed op de klank, de verschillende soorten elementen, stemmechanieken, bruggen en snaren, zodat je weet wat je hebt en weet je koopt. Natuurlijk vind je hier ook talloze praktische tips voor het stemmen, afstellen (intonatie) en onderhoud van je instrument.

Tipboek Keyboard & digitale piano

Tipboek Keyboard en digitale piano legt alle vaktermen rond deze instrumenten glashelder uit: van gewogen klavieren en midi tot layers en splits, arpeggiators en sequencers, expressiepedalen en multiswitches, en nog veel meer. Ook helpt dit boek je bij het beoordelen van de begeleidingsautomaat, en is er uitgebreid ruimte voor de bespreking van alle soorten aansluitingen en wat je ermee kunt doen.

Tipboek Klarinet

Hoe meer je over je instrument weet, des te makkelijker wordt het om de verschillen te horen en zo jouw beste klarinet te kunnen kopen. In dit boek lees je alles over het belang van de boring (hoe ziet het instrument er vanbinnen uit), maar ook over het model van de beker en de invloed die dat op de klank heeft, over tussenringen, tapringen en toongaten, en over het mechaniek. Ook mondstukken, tonnetjes en rietjes (inclusief bijwerken!) komen aan bod.

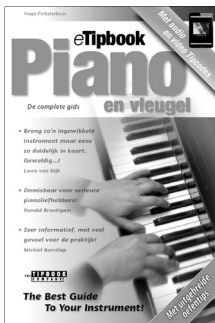
Tipboek Muziek op papier - basistheorie

Tipboek Muziek op papier biedt je alles wat je weten moet om muziek te kunnen lezen en beter te leren begrijpen – of dat nu pop, klassiek of jazz is. Het leert je noten lezen vanaf het allereerste begin, maar ook onderwerpen als vreemde maatsoorten en akkoordsymbolen komen aan bod, en je leert in een paar pagina's hoe makkelijk transponeren eigenlijk is. Lees je al muziek? Dan is dit een handig naslagwerk en fris je oude kennis makkelijk weer op. Met 63 Tipcodes om alle muziekvoorbeelden te beluisteren!

Tipboek Muziek voor kinderen

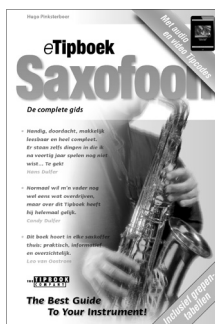
Tipboek Muziek voor kinderen geeft antwoord op alle vragen rond het muzikale deel van de opvoeding, met uitgebreide informatie over instrumentkeuze, een leraar kiezen, oefenen, podiumangst, en huren of kopen. Ook is er aandacht voor samenspelen, voor oefenen en hoe dat leuk en effectief te maken, en voor het begeleiden en motiveren van je kind. Kennis die ook buiten de muziek van pas komt!

Tipboek Piano en vleugel

Het uitzoeken van een kostbaar instrument als een piano of een vleugel wordt een heel stuk makkelijker met de praktische kennis die je in *Tipboek Piano en vleugel* opdoet. Daarnaast zijn er aparte hoofdstukken over accessoires, hybride en digitale piano's, en wordt uitgebreid toegelicht waarom het regelmatig laten stemmen en afregelen van het instrument zo belangrijk is.

Tipboek Saxofoon

Op het eerste gezicht lijken alle altsaxofoons sprekend op elkaar. En alle tenorsaxen ook. Toch spelen en klinken ze allemaal heel anders. In *Tipboek Saxofoon* lees je waar 'm dat in zit, met alle informatie over verschillende materialen en klepsystemen, polsters, kurkjes en veertjes, en alle andere onderdelen van het instrument. Ook de aanschaf en selectie van mondstukken en rietjes (inclusief bijwerken!) komen ruim aan bod.

Tipboek Trompet en trombone

Hoe beïnvloedt het materiaal van de beker de klank van je trompet? Wat doet de boring van het instrument voor je spel en je sound? *Tipboek Trompet en trombone* vertelt je alles, inclusief de verschillende soorten ventielen, mondpijpen, waterkleppen en andere onderdelen van je instrument. Aan mondstukken wordt een apart hoofdstuk besteed, met handige tips over alle eigenschappen van dat superbelangrijke onderdeel.

Tipboek Versterkers en effecten

Alles wat je moet weten als je je instrument of je stem wilt versterken, lees je in *Tipboek Versterkers en effecten*, het enige Nederlandstalige boek over dit onderwerp. Alle vaktermen worden helder uitgelegd, en het boek is van begin tot eind ook voor niet-technici uitstekend leesbaar. Behalve versterkers en effecten komen ook microfoons, elementen, snoeren en draadloze systemen aan bod, en natuurlijk is er aandacht voor PA's.

Tipboek *Viool en altviool*

De ene viool klinkt heel anders dan de andere. Hoe je die verschillen leert ontdekken en hoe de klank van een viool of altviool bepaald wordt, lees je in *Tipboek Viool en altviool*. Natuurlijk lees je daar ook hoe je de klank van je instrument nog sterk kunt bijsturen door de juiste snaren te kiezen, en leer je meer over fijnstemmers, strijkstokken, kinhouders en staartstukken.

Tipboek *Zang*

Tipboek Zang laat je kennismaken met het meest persoonlijke muziekinstrument: je zangstem. Zonder dat het een biologieles wordt, lees je hier hoe je stem werkt en hoe je optimaal kunt zingen zonder stemklachten te krijgen, of je nu in een kerkkoor of in een rockband zingt. Ook onderwerpen als zuiver zingen, luid zingen zonder pijn, registers en stembereiken komen aan bod, er is ruim aandacht voor de zorg voor je stem, en je krijgt talloze tips over de uitspraak en het leren onthouden van teksten. Zing je met een microfoon? Dan leer je hier ook alles wat je moet weten om er een aan te schaffen.

THE **TIPBOOK**
COMPANY

De Tipboek-serie

op papier

Tipboek Akoestische gitaar	978-90-8767-000-9
Tipboek Cello	978-90-8767-017-7
Tipboek Drums	978-90-8767-004-7
Tipboek Dwarsfluit en piccolo	978-90-8767-002-3
Tipboek Elektrische gitaar en basgitaar	978-90-8767-011-5
Tipboek Keyboard en digitale piano	978-90-8767-019-1
Tipboek Klarinet	978-90-8767-016-0
Tipboek Muziek op papier	978-90-8767-012-2
Tipboek Muziek voor kinderen	978-90-76192-185
Tipboek Piano en vleugel	978-90-8767-006-1
Tipboek Saxofoon	978-90-8767-003-0
Tipboek Trompet en trombone	zie www.tipbook.com
Tipboek Versterkers en effecten	978-90-8767-010-8
Tipboek Viool en altviool	978-90-8767-009-2
Tipboek Zang	978-90-8767-001-6

Overal te koop

De papieren Tipboeken zijn te koop in boek- en muziekwinkels, en online. Voor meer informatie over de boeken kun je terecht op www.tipbook.com. Voor de digitale edities ga je naar je app store of naar www.tipbook.com/apps.

Nieuwsbrief

Je kunt je op tipbook.com natuurlijk ook inschrijven voor de Tipboek Nieuwsbrief. Blijf je automatisch op de hoogte van al het nieuws!

Internationaal

De Tipboek-serie werd in Nederland bedacht en geschreven. Daarnaast verschenen de boeken in het Engels, Spaans, Frans, Duits, Italiaans, Zweeds en Chinees. Aan edities in andere talen wordt gewerkt.

Tipboek Elektrische gitaar en basgitaar

De complete gids

Basisboek en naslagwerk, met niks wat je niet wilt weten.

Een handige en helder geschreven gids voor bassisten en gitaristen die willen beginnen, net begonnen zijn of al jaren spelen, in welke stijl dan ook. Met talloze koopadviezen, test- en luistertips, met uitgebreide hoofdstukken over stemmen, afstelling en onderhoud, met informatie over de familie en de geschiedenis van het instrument, een complete woordenlijst en een index. Zodat je weet wat je hebt en weet wat er te koop is, en zodat je alles eruit haalt wat erin zit. En met de nieuwe akkoorddiagrammen kun je direct aan de slag!

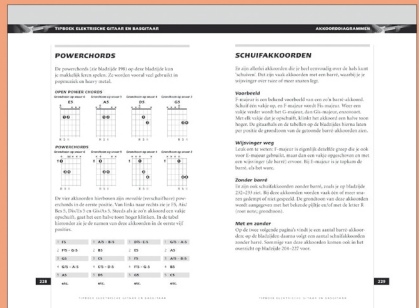
- **Tipcodes op www.tipbook.com**
- **Leren spelen**
- **Koop-, test- en luistertips**
- **Onderhoud en accessoires**
- **Stemmen en afstelling**
- **Prijsindicaties**
- **Woordenlijst en index**
- **Dé gebruiksaanwijzing voor je instrument!**

Tallose glasheldere foto's en illustraties

Tipcodes met audio en video op tipbook.com

Akkoorddiagrammen met tekst en uitleg

ISBN 978-90-8767-011-5

THE **TIPBOOK**
COMPANY

www.tipbook.com